

14

Iomyenke

Don't know

Pampanko I.

Vimeun vstegeye in vrtode!
Pisil 21/10. 1918.

[Signature]

Tanyauka.

4
jugororanska ^{pispraska} ~~slavjanska~~ v petih
dejavjih. — Spisal — Spicer.

Dragi gospod Spicar!

22/2 19

Oprostite, prosim, da vračam žele sedaj. Nameral sem
piti samo a rejeto za kakih 14 dni odnejem.
Tegosembral z velikim uspehom. Vidi se pač, da
ste na odru doma, zakaj efektivna je izredno. Mislim,
da mora zelo delovati, a tudi oplemeniti. Pač le,
da pri nas mnogo ljudi naše prostosti se sedaj
ne uvrsta. Mnogo jih je pa mladih kot nekdo,
oni pa, bi imajo moč, niso bahji od Čoljarevica.
Vendar — upajmo!

Pecna hvala! Bog dave gospo oprozi, kmu in
vsem beguncem pošteno odam! Morda,

Osebe:

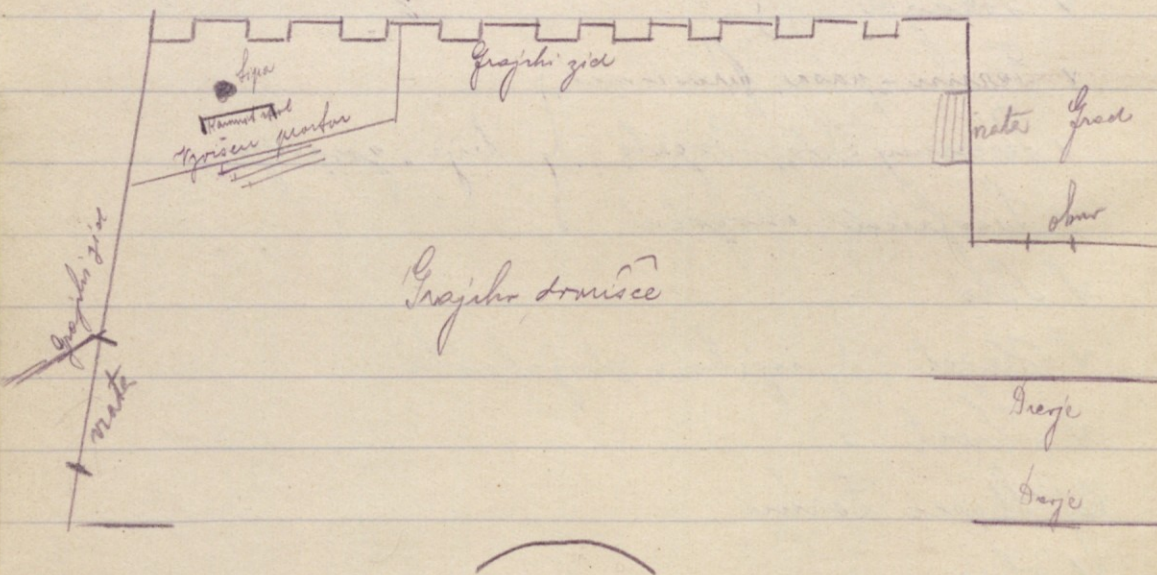
- ✓ Tanyanka,
- ✓ Dušan,
- ✓ Tomislav, } njuni sinovi,
- ✓ Zanez, }
- Knj' Leč-Garović, }
- ✓ Galazd, } ošlebnika v Tanyanovini,
- ✓ Ferim-paša, Braričini,
- ✓ Perescany Bela, Bogati, } hiže, gospodje,
- ✓ Siegfried, obogočeni, }
- ✓ Ali,
- ✓ Heget, } njihovi služabniki,
- ✓ Kurt, }
- Knj' Starec Doran,
- ✓ Las,
- ✓ Luva smrt,
- ✓ Vila.

Danijine, godci, oboroženci.

Rekonstrukcija:

Grajsko domišče. Na desni v ozadju grad z metami, do katerih vodi stopnice. Zadej in na levi grajski zid. Na levi v zidu velika meta. Zadejni preostek: Nebr. Pri zidu na levi zadaj velika lipa, pod njo kamniti prestol.

Ozadje: Nebr

Desno in levo od gledalca.

I.

Pravno

(~~Pr~~ je drigne gutor ~~in~~ je čuje peem "Lepa naša domovino". Petje
je čuje od delec, kot iz davnih dni. Na njegov ^{hi}stoj je odlegel očem,
ki je ribež tajinstvenega, pravičnega, kot zgodba, ki je povedana, a
shva neverjetne.)

1. prizor.

(Pod hribov ^{na kamenitem stolcu} ~~je~~ sedi Tanjanke, ~~je~~
~~na kamenitem stolcu~~ ~~je~~ Tanjanke. Tam na pultu plasi družine holo, godci
je igrajo. Pri vhodu v grad stoji Frany Čoljarevic. Lepoletni dan
je. Prošanje pozvaje družine.)

Pravno:

Hajd v holo, hajd v holo
osi, osi, osi!

Hajd v holo, hajd v holo
osi, osi, osi!

Lepa naša majka naj živi!

Naj živi, naj živi! (Pes meha)

(Iz grada pridejo ^{Tominlat} ~~in~~ Tosan, Lav in Janey. Tosan nosi
klob, Lav ^{Tominlat} ~~in~~ velik nič vina, Janey bižut sveti.)

2

Čerčarovič Hoj družina! Ta ti prinesajo pivoči naše gospodarske
Lanjanke v pridan por prigrabitel: Kruh in sol in
nič ~~in~~ rujne domače kraplje! Naj ti gre v plast, družina!
Lanjanke (ostane izj. ~~ostane~~) Družina, danes je pršecnje,
radost, veselje v naših ~~naših~~ vaških!

(z velikega gata)

Se nisi mame: Vreči naših!
Se v naših naših je boteje,
je mami in kajni blagoslov! —
Glej zemlja nam rodi pršecje,
in bota polno del je bog.

~~Bogobojni~~ ^{nam}

Se tebe darov je ~~mi~~ pravico,
ker nabi je, dol in hrib in bog!
V sinem ota, sine, duha,
naj ojam nek te bji dar:
V gostobe znaki naj ojam kruha,
ker on pravi je gospoder!

Pri: (re globoko poklonijo.)

F. "Perla je Sbadija"!

Tamjanika: V žnak čednosti in v žnak modrosti,
 v žnak bele si soli,
 v žnak bralstva, skupnosti, pravesti
 iz nica skupnega se žnak napij! (Lede)

(Godla pigra beže ~~med tem in pižjo~~ med tem in pižjo v sanji, hvala,
 nebuje naj soli, jode in pižjo. Ladije has dobi starec, hi se
 je nenadoma pojavil med drugimi. Prij ga ni bilo, tudi udj ga
 nikie ni videl, odhod je prišel in bež. A vija ga, dober pogled.)

Godla je obiskala.)

Starec stopi v vpredje in spoprijem stoji v poketu has beške.)

bi žnanec moj, hi mati zanjga te rodi,
 da ti rodiš njene sinove,

klajš' reče jim in božne dušove,
 beže premalo te res svet časti! (Tamjanika)

~~bi se pravi, in pravi stari~~

bi Starec ti, Tamjanika zanj!

Tognistav:

Starec (je prišel v starec.)

Starec (vzame pižjo) Ti bežlje pižna in svetle, dui drugica

Perlele te je mati boje, rimeh let guice,
da pinam, horkam nasim osledis girfene,
da pragnike posvetis - prissene!

In hudi kedar teghi, dnori
pukheja nad nas ob čuni mi
zapetines mnogihet jim a huro, dnori!

Zato naj bog te blegodori! (Vije.)

Zdej, hrela ti Tanyanka i za rino,
in hrela ti je vre kar nam, delis,

hrela ^{shbne} ~~pr~~ mati delis in shbis

za prje ne ~~je~~ ^{je} oro dvinimo. (Z relsko gerto.)

t bye se na dvinimo.)

Zato hrelignost ji, (haji na Tanyanka.) dvinimo!

Ken ana čura naš probodni dani. (Refleta Čofnesica.)

In greh ti bil pleherni, ~~to~~ ^{2 ni} dom,
da narne nam ~~je~~ domovina!

Dvinimo: Častimo te, Tanyanka, majke naša
in inreti, neloja, nam je dom!

57
Naj brešci vanj sonažne stali gram:
Zrebtola ^{neža} ~~pa~~ ^{pa} jhoz bliski in bečki
se pelu osenu naj' razglaša!

(Prisegafo.)

Prisegamu Danyanka ti: Zrebtola
in vera rate gre prek naše grobe!

Danyanka: Sem pličle prisege vaše glas -- . (Vitane.)

Čas: (hi se je že prej pojavil v ozadju na grobiščnem
portalu.) In suči jaz!

Posrd. narzōi starec - čas!

Danyanka: Zangam ravn in ven, da neprosodi,
hjuhdi ~~be~~ ^{sp} ljubzen in piarica hodi,
Prostot in piča nesteljena vladā,
hinaostor, moč pa r' prah razpada.
Zato ljubzen, drigui svoja hila
in razproski jih gij drugino,
da čas bo gledel pično domovino,
paar pično, kot, da zdaj je bila.

restur qui rhodm e grad. Pusti koncu plera pi-
de le Danyanki in z gesto nshaj opusla, ona
nu z gesto odgovori. On je najaj na svoj per-
stor. (Ko je ples končan.)

Čerčarović: Družina, naša gospodariča Tanjanka porabi
nas na praznik, ^{mi} da tam praznično potiče.
Vine je dobi in hruške ⁱⁿ ~~tanjanc~~ na razpis,
~~se peče~~. Pojdi družina, da te pogostimo. (Pre.)

Luzina: Pozdravljam Samjanko, naša gazdarica!
Pozdravljam! (odbojajo z drugimi ljudi
rodci.)

2. *purpur.*

Lamjanika, sinori, sterc, Las.

Stano: Četli so! Vseelo radost zapleteni bodo obhajali proščanje in
sli mrenejši ^{vrsek} ~~na~~ na soje delo, ki zabine praznik
in naprči svet, delavni dan. ~ Glej, glej jih,
kaj pa vi, sinovi? Ali mar proščanje ljudi ni
za vas? Hajdi, hajdi! Linau, ~~Linau~~ ^{Tomislav}, Janez, ✓

pojditе in pléssite z družino, ker rása kri je
 Tojnistar: njena kri in verjet rása tudi njeno je veščje.

Staro: Le greva! Nausil jim bom polno vino, da jim
 pumelo bo glavi! Zaplesal kolo bom z družinskem
 hruva. Pardi majha tudi ti! (Odide z učen za
družino.)

Staro: In ridra, ne?

Tušar: Jaz nič! Imam se drugega opravke dosti. Večen
 bo kmalu, in brane muram deti mladim sokolicam,
 ki s punce sem jih zadnjice rzel domov! (Odide
na nasprotno stran.)

Staro: In Janez? Kaj s teboj?

Janez: Z menoj? Hui me steče na planino,
 da v prvem polovcu duša se razgali,
 da v čistem zraku se prce razgali,
 ko vidim z gore kras in blek očine.
 Zato mi ni za pestni puni v dolini.
 bprsti majka, da ne greva k družini!

(bodo na nasprotni strani.)

3. prizor.

Prejšnji bez sinov.

Tanjanka in starec (se zlozite » težke misli, nastane tiha paza,
potem.)

Čas: Nesloge je ~~je~~ ^{raz}grnile tednjare,
in če so s pariga brdga kamna bile,
s ovete je glisela dizare
in ugonobila je najrečje pble. (Paza.)
(Med pazo se plši od delic, kot iz neta, kjer u zabara
držina, zgranje koles in uwoodne pecem: Hajd u
kolo, hajd u kolo -- i. t. d. Ko grobba, bi naj bi
kralke, utihne.)

Starec: Težke misli te motijo, Tanjanka! ~~be-tati~~! Lepi,
mladi in močni so tvoji bije sokolci. Ljubijo te
si - - -

Tanjanka: Da mene ljubijo, ne dovinim in gub bi bil če bi
dovinila! Ljubijo me, dobro vem, a med ~~polj~~

ujimi pami mi pa mi prave ljubezni. Ljudem
u vedej, drug gosti, drugemu, kot, da si
niso betje. Taka ima svoje negueje, vsake
svoj pones. Njihov hlebot mi medrebojst in
se baje le u ljubezni, do mene - matere - !

Starec: Ne tujaj Lanyanka ! Mledi pr sinovi troji,
visechni in, da resem, vdele mladosti
malr prjeplari. Paide čas, ko bodo misli
prele, in ko spozna, da je u plagi moe.

Das: Se bo se čas, in ne prepozna !
Nesloga u masenju grozu !

Lanyanka: O meli pr sinovi moji, a ko bi bili plajni,
bili bi seliki. Postali, shah poroga bi in
domorini bran ! Tako pa, of --- !

4. prizor.

Prejuni, Cevljarevic, potem Ali

Cevljarevic (pride iz gradu) Prišel je sel, ki nosi pisimo
heto. Govoril bi, da ga dovedem pena ?

21.
Tamjanke: bolko je?

Čerčarevič: Nisem vprašal.

Tamjanke: Dovedi ga!

Čerčarevič (odide in privede sl. Mlija.) Evo ga!

Mli (se prikloni) Pozdravlja te Tamjanke, odani suženj! Moli
naj te blagoslavi.

Tamjanke: Kaj nisi sel? bolko pishajš?

Mli: hoj gospodar, mogočini Ferim - paša, me pošlje
k tebi s pisnim belim in prosi, da odgovoriš mu.

(Da Tamjanke dolgo govorijo pisno.)

Tamjanke: Kaj pomeni to? Bori Čerčarevič!

Čerčarevič: (ozame pisno in bere.) Tamjanke, gospodarica
prebrava! Pošlje Tebi isto in isto pozdravov po
slahovi milosti mogočini Ferim paša! Vključni
mi vplavatek je vse do tebe in prošim te,
kehur se suženj prosi: molisi moj prinja,
ne zavrzi me! Prosi mi po mojem selu,
da, sprosti, prošim te, gotovo in reci, da me

ne zametavaš, da pridem potem paui in te zamu-
lim. Zgučim pecem hrepem po tebi, po Mehovi
milosti, možem Tudu - pša.

(Premar')

Danjanke: Hodi sel, spuri svojmu zgodarju, ki ga pr-
gnam od, delič te, da se naj ne saliz mano, ko
dobro je, da je res hnd zamari. (čulgaricem) Taj
rinci mu in huka, pristi ga, potem naj gre
nazaj.

Ali: Telo naj spuriš?

Danjanke: Da telo! Tedi pridi!

Ali: (u priklavi) Mleh ti dej milost zgodarica! (čulgaricem)

5. prizor

Prejani brez čulgarice in Alija.

Čas: En sam oblek ne gatemni se soluca,
a heder pridori riber job pshoviti,
jim hndi petli pohroni gale ne more niti.

Od preje zetence nebr do konca!

Starec: Kaj pomeni to pismo Tanyanka?

Tanyanka: Ferim paša prubi mene potom pisma. To mi je buje, tebi nerazumljivo, da si ne sem razlagati, kaj misli.

Starec: He, Ferim - paša prubi nešo gazdastvo! In zabij?

To dobro ve! Tanyankin grad je lep in velik, in polje je tako paradiž. Ferim, ~~da bi ga plemenito~~ dajina pa kot levi zarod. Paradiž grad bi je sedupar, drugina ^{misli} je ~~pa~~ njiko svoj. Teliši svet pa sil bi z njim, da bi na javnih trgih za prodajal.

6. poglavje.

Prijemu Čerčarovi potem Heger

Čerčarovi: Komaj sem odpeljal tega pla k drugimi, da ga pogostim, stel mi je že drugi svet pred meti.

Tanyanka: Kaj hoče?

Čerčarovi: K tebi! Govoril bi s teboj!

Tanjanka: Naj pride!

Čerčarović: (Edlede in pripelje Hegst-a.) Tu je!

Hegst: Póssilje me gospod moj, Perescany, hi mi narečie, naj princesen ti pozdrav! In br police pri mo mi je, del ter povi, da odgoornis mu!

Tanjanka: (Čerčaroviću) Beri!

Čerčarović: (izena pri mo in bere) Tanjanka, gupja! Po redi pohajinah, hjer peni je bodil, slovís Tanjanka, hi kraj grad, drugina boja in pout. A sama si, in mineš boja, hi te naj bi ščitil in pred sonagi varoval. Glej, ljubim te in peni tehoj puzereljen, poteti moj kraj, varuh in jaštrivile. Povej Tanjanka, si li zadovoljna? In ako ne, spurci isto plugi, hi ti ga prišljau. Blazar ti, če spurcis mi: Da! Nereče odornosti pa ne morem, če br odgorar: Ne! Pozdravljate, gupja Tanjanka, prgummi in bogati Perescany.
(Premar.)

Tamjanke: (Hegel) Tudi mi povej gospodu, da nijem predlog
za me mi. mi reci, lekar sam želi, da je odločen
odgovorjem: Ne!

Hegel: Ne?

Tamjanke: Ne! (Čerčarović) Pogodi ga, potem naj gre!

Hegel (u pilkovi) Pozdravljam te Tamjanke! (besede o
Čerčaroviću.)

7 prizor.

Prijazni buj Čerčarović in Hegel.

Čer. blake težke volim ne obzira,
velore pilne gram na mrazu.
Vibezji skasni jih pride naprej.
Dotehniki je budo kmalu (z gube nad Tamjanke)
trojsh meji!

Starec: Torej tudi Perescany! Naj ga udari usoda s
sejstro, ako misli, da si slepa ti, Tamjanke.
Namen je jazen, leko jazen, kot je bil polgoran
troj! Hehe! Tamjanke ima polja in livade

in sunce veličastne kehar parastiz in grovine
po planinah in dobinine po rekah in pšenice
po dolinah, rujne koprje po kletah. Tiste bi
se oplodila s padovi, ki jih niso zemlja je
rodila.

8. prizor.

Prejunci, Čerčarovci, potem Kurt

Čerčarovci. Le zopet sel! Ne vem kaj to pomeni. Teli,
da sprejmeš ga gospoderica.

Lainjanka (resignirano). Le pride naj!

Čerčarovci (odločno in puzelje Kurta)

Kurt. (bez priduha, mogočno!) Moj gospod, mogočni
Liesfried me priloži k tebi s pisnimu pismom.
Imam prave naj pismenemu mu odgovor se tebi
mrejo! (Polji pismo na mizo.)

Lainjanka. (Čerčarovci) Beri!

Čerčarovci. (here) Lainjanka! Tana ti je perlika, da se
pustiš z ~~sejmenom~~ ^{sestetom}, po nem prostu čislunem

gorpdom Gregorodom mogočinim. Kulturo
 bo primel na svoj dom in uhoval bo svoj
 uporni narod, da bo postela sladica, pa
 ne, kot si sedaj med kmeti le kmetica.
 Udgovor hčemu! Če peče "da" je peča troja, ako
 pa "ne", pisek bo, dan, ko bo prepoznal in
 hriček se burala. Gregor mogočini!

Danjanke (u vpraš.) Takr.!? (Kurt) Fdi in porej mi,
 brjenu gorpdom, da je zblaznel, naj oklede in
 svoj domišljavost. Ne misli naj, da je
 Danjanke pume, ki neke si lahko preje roke
 najo.

Kurt (z grozljivim nesmiselom) Je li to res, Danjanke?

Danjanke. Res! Porej, kakor sem rekla.

Kurt: To ne bo dobro! Danjanke pruni! Gregor
 se bo karav mogočaral. (vdre)

9. prizor.

Prejimi hč Kurt, potem Čigjerevi

Tri (koje bekor skameneli)

Das: Velori grédr ~~sej~~ ~~meje~~!

Grúje, Tanyanka si, grúje!

Starec: O Liegfried, Liegfried, domišljari! Kolaj se ti je parodile
 blodna misel? Lere, seve! Tanyanka je bogata!
 Tma rudnike razlicnih mest: Zelezo, svinca in žiro
 srebr'. Tu poklepni Liegfried pabi. Tanyankin dom
 je bekor biser med drugimi domovi. Narava ga
 je obdarsila, da puja leko po pihaajo skomine.
 O, in sinovi boji in drugina! Poklepni Lieg-
 fried je njihovi duš! Oj, duš najkrasnejši
 in najpoštenejši na svetu. (Vstane) O bog, ki
 nam praviš, dajš, obranj jih, obranj jih podlog!

Verlagaric: Drugine pravi in želi, da gospodica praznuje
 njo poročanje!

Starec: Je res! Pristiva tiške misli in pojdimor k drugimi
 rsi. Poročanje je, bodimo tudi mi resni.

(Ketur r 3. prizoru, se čuje grobba in urodne pesem.)

Kamjanka: Pogledim! (bede za njo stare in čerčarosti.)
Čas (je neopazeno zgrnil, tako, da se ga ne vidi nič, kot so
drugi potoli.) (Nehaj časa je oder prazen. Godba se še čuje.)

10. prizor.

Lusan. potem Čas.

Lusan: (pride iz nekih časa.) Što se zdaj soholiči; spet sem, dama!
 --- Dama? (ogleduje.) Taj res to je moj dom; je hiša
ni in, door! Tu to mi dobro vidiš oči, a vendar,
vendar, tako čudno govori prci, tako obznan praz-
no mi je v duši. Nečesa mi, s čemu mislim,
da bi bilo dobro, če bi bilo.

Čas (se je zopet nametno pojavil v ozadju.) To je ljubzen!

Lusan: Ljubzen! o ljubim jo z nedostojnim brejencem
sem, iz dnu oči, toda mislne duše ---

Čas: Koga?

Lusan: Ljubim mater! Tako jo ljubim, da bi dal
življenje za njo, da bi zrelčanje zavrgel, samo,
da bi ljubil njo!

Las:

To prava si ljubezen mi!

Kolur ljubi res, ta ljubi me,

kar dobeega prot polucecu je!

In ti? (^{Dusan} ~~Las~~ se zamislja in ne odgovori.)

Le odgovori sinku moj!

Li ^{Tomislav} ~~Las~~ mi hatega bog?

In Janez? Je li hujec v hisi? (^{Dusan} ~~Las~~ ji hisi ušesa.)

O, si uho hudi ne plisi,

kar verj ti govari, ~~ne~~ pove,

čuti ti mura to pce!

Dusan: Ne vem, ne vem! Tako smu si čudno tuje,
kedar bi me bili hatega. O ~~prava~~ bog, dej spoz-
nati nam, je to li gromota, je to li greh. (Vstane
Kaj kolo! Pohlepi so zloj niti! Jaz sem prort!

Las: Prort? Luce? Ljubezen? Verj? (Zgine.)

Dusan: (omahuje, se prame za pce, potem se vzhlepi
in kot bi pihnil razpijete misli od sebe.)
Ker! (Najbr se prave in volide k drugimi.)

11. prizor

~~Tomislav~~ Tomislav ~~Lea~~ potem Čerlgarevič.

~~Lea~~: (prosti čez mehojčasa razburjen od življenja, postoji.)

Tam hjer je on, tam biti jaz ne morem!

Čerlg. (prijemle lokavo v roko.) Zakej odšel si, prijatelj dragi?

~~Tomislav~~: Zakej? To menda res sam dobiti dober!

(Grolba ustihne.)

Čerlg. Zakej? Lahko si mislim, dragi dečko, kaj ti je.
Prišel je tušar ljudi na pršičenje. To te jezi, kaj
ne?

~~Tomislav~~:

~~Lea~~: Tam hjer je on, tam biti jaz ne morem!

Čerlg. Je čudno, res! Ta hiše kralje, ijole je ene
matere in ene hiše, hinkalni ne poznajo
med seboj. — ^{Tomislav} Licer pa, dragi ~~Lea~~, jaz pač
predobro le razumem jezo in nevoljo tvoj
ni reu, odhoda prihaja res ta svet.

~~Lea~~: Ti res?

Čerlg.: Ta reu!

Tomislav:

~~Leopold~~ Ti res? Taj niti sam ne vem. Iz ene matere
smr, iz ene hiše, a zdi se mi, da mislim
briše in te naš dom, da je naš dom
sicer, toda kot skupni dom je nemogoče.

Leopold: To je tudi moje suncuje drage, glij, pšič
to čas, ko boste prarasti in mieti bo
pod djezo dolga let in težkih pšičev
že preleba, da bi se gospodovala tu na
gradu. Zvešda bo Samjanovino vam, polu-
saj ^{Tomislav} ~~Leopold~~ vam prem! In kdo bo prvi go-
spodar med vami? Vi ne, to vem! In
kdo potem?

Tomislav:

~~Leopold~~ Teže se nikdar nisem mislil in premisljal,

Leopold: Premislje, pa premisli zdaj! Kdo naj bi bil?
Li tušau max, ali robat, neotesani?

Tomislav: Jancz?

~~Leopold~~ Naj bo, kdo hoče! — He, tušau! Zdi se mi,
da pa se v prvi mladosti mnogo bolj raz-

umela, mnogo bolje, kot pozna je, ali pa celo
sedaj. Spominjam se! Prezale so se
za ptičje gnezdo. Tsek je hotel, da ga je on
zagugal in, da bodo mladiči njegovi. To
je bilo prvo poračilo med nama.

Čerč: No, in kdo je dobil mladiče?

Tomislav:

Lane: Ne jaz, ne on! Niheden!

Čerč: In kdo potem?

Tomislav:

Lane: Logarjev sin je slisal našine prepine. Takr je
zredel za kraj in odnesel mladiče. Mladiči
so zginili, a mišnja o pretil je ostala.

Čerč: Gotovo si mladiče ti zagugal, tušam pa ti
jsh je hotel vzeti.

Tomislav:

Lane: Ne vem nič prar, kako je bilo.

Čerč: O ti, ti! Gotovo ti! - Licer je Lane, pr
slušaj me: Tanyanovina mma biti boje.

Tomislav:

Vraj zagradar njen imena biti ti!

Lane: Teje bi meti nihelar ne pustile, da bi

gospodarstev en sam med nami.

Lery: Ne en sam! Saj tega nisem hotel reči. Glej jaz
mislim tebi. Ti dobiš grad in so pokrajino
krog njega. Tudi dobi pokrajino na vzhodu,
Janez na zapadu. Ti pa vitanis prvi dediti
in naslednja slavna Danyanov, kot ^{se} je
budi nekdo gospodar sej vzhodu po-
krajino in sej zapadu. Taki bi gospo-
darili vsi - (ga pusti za sam, hinavsko
pijano.) pod krogom gospodarstvom.

12. prizor

Prejane, Janez

Janez: (pide iz ozadja)

Prejane:

Lery:

(ga zapusti.) Lopet te! (bdišle v grad.)

13. prizor

Čerčarovič, Janez, pizne čas.

Lery: Kje hodiš Janez, da te ni. Družina pleše, pije,
poje in tebe ni!

Janez: Ah, kaj bom jaz? Saj sta preveč tam, ki imata pravele prednost v hiši.

Čerlg: Res, hudo je ~~je~~ dragi Janez, da ne vjiraš tega, kar bi moral in, kar vjirata brata brata.

Janez: Vjiram! Vjiram! Saj imam me, kar hočem. ~~Rekar~~ me želi, dobim od majhe. Se domne u mi želi prazen, mizel, top. Nibdar mi bilo med nami brati resnega prepira ali urogleja. Sam u mnogobest prapirjem, od kod ta miznja. Od kod ^{izvira} ~~prapir~~ ta bedna sapa, ki piha z bratskih dui, od kod ta rezki glas, ki bekar meč skupeni nite po zaprtih ucih. Leno bečje si in smo si teko suji!

Čerlg: Ta sta se suji, ona, dra in u mizja, to je endur, kar sta bile nenadno vedno skupaj v gradu. Ne endur u pa tebi, dragi Janez!

odgojerali so te deleč prôc od grada, te
zavemajali, so zgrusili, iz becev in
dejanjem. Tudi mati mi stisla roke
za te, kar li shbna mati marala!

Janez (whipi.) Ne tega ne! Kolô! Matera mi ne
lô blati! Da ji teko, temu mi brava pna!
Jaz sam ne sem ~~lô~~! (Prem.)

Las: (re quibezin) Lomej je, hi bi sladal ras ne tri!
Lô mri,
kar ras, defi!
Se gleyte, da ne bo prepozno!
Nuloga u masinje grozno! (Losine)

Janez: Res! To je nebes' tejna, tuja mri, hi nes razdraje.
In hval' shbaj pred goz rpi, in ga, da bi priid
in nes zohujol. — L'lgarevô, zapomni si
dobro, behar sem si zapomnil jaz, da si
ngel kamen ne moja mater. (odide v
grad.)

14. puzar.

Čerčarovi.

(Ob zedrujsh Tanyzovsh lecedah se vrtasi, hihne, a
ho Tanyz odrode, se pravna.) Zdelo se mi je, da
 je pedel name kamen, a slo je mimo!
 Tanyanka, Tanyanka! Čini oltari se ghirajo nad
 bojo glavo. Le plisim grmeje nad gradom
 in shela je že pripravljen, da šopne ravj. A
 kaj je jaz? Služil sem pokorno gradu mnogo let,
 redaj se nej jaz? (haji na grad) ž najimi neod
 prgonem? O ne!

Najzusi grad Tanyankin se v pepel in peah,
 nej je sonce pohlje no danjino,
 sinore njane in zasužni, demovino!
 Jaz bom vtel gozpod - ! še miš mi itah!

Larku.

Iskrevacije: Jozd.

Pozdijm zari na kamnitem ognjišču velike ognjje, kjer
se kuha kava in druge stvari. Obog ognjišča je neme-
tanov najraznovrstnejše ~~stave~~ naravnih blag, med
njimi podcile, pira in pod vine.

Med tem ko se vse prizari o ognjišču je tudi
živahno gibanje. Obužani močje o nepravilni
nefite, pestrih oblikah hodijo le ognjišču in
odhajajo, jidi in pizjo.

II.

1. parizor

Terim-paša, Periscany, Siegfried.

~~Terim~~ & aspuožin na sleb; ni niser ^{zelo} Terim & kuroški poji na ^{na levi} prepuzi.
 Periscany & medlini na ~~gledu~~ ^{zagrebanu stolu} fna desni legi na trbuh na med.
 redori koji Siegfried, Padljo & turni boškani.)

Terim: (nije koche) Dereb! Zagumite si, dereb!

Periscany: Dohor, dereb!

Siegfried: Starim glav, da bom risji!

Terim: Nji Periscany!

Periscany: (nije koche) Dereb!

Siegfried: Tudi ti dereb! Sta je spodaj!

Periscany: Nigiboro! Lahko imas ti se many!

Terim: Potem bo sekma med nama, Periscany,

Siegfried (opetne koche) Je ne bo trebe. To sama prihranimo!
 (Nije koche!)

Ti (pozorno gledajo kaj bo padlo, bo pade): Dereb!

Terim: To je kismet! Ti spušeko!

Perucany: To je čudno, oči enake!

Siegfried: Naj mi, Donar iz Valhale soje kládor name, če je ne dohim.

Erinn: Ne bliči ne pmoči pogled bogor. Jaz pravim, to je kismet. Dugje je igramo in dočkrat u je pokazalo isto: hi redno enake šterilke.

Siegfried: Naj kismet! Kje in kje, to je res, kot bog neumni kismet.

Erinn: Pri preroku, Siegfried! Kar se ne zgodi na prostu, vse je kismet. Volja človekora ni drugega, kot izvisen ukaz bogji. Ahaj, hi je nam pokazal narode, her kar delaš, her stani je bilo, določeno po zgledu, hi prebore ustreže in rise zgodam got. Njemu bode čast in hvale. Mleh, il Mleh!

Perucany: Ti je fabelish, Erinn - pise!

Siegfried: Volja nimna, ne moči! Vkloniti se hoče namu nim rockani.

Perucany: Pa nujmo se enket!

Pogled: čemu? čemu si präserali kocke, cigara bo tam
janka. Kdo si jo prisvojil, tega bo.

Peregrina: 4 pairs large, in sub ocular list in mucus.

Siegfried: Lieb' me! Eucge!

Febru: En to je mala radločisti.

Priemany: To by přes poltočila panna. Taj smu potelinale le
njej. Tadjanno le y padorednosti, da bi o naprej
dognati kakien to njen odgovor.

Primum: Do pedaj se mismo gradeli necesar. Le oprimor
se cubretz.

Perseus: *Perseus*!

Sezření: Naj občeja se enkrat najine nemnosti. (Lanc) Skor
pa bo Samjauha mpa. (Plesno) Naj paie hoche, de
nigam pavi.

Perseany! pokre hochu im jäh der Siegfrieden! Kazi!

Siegfried nije / Tri!

Peresany: Tri? Najmanj; her biti more! Lize zgubljeno
Lizefrida! (Pobere kosa.)

Liepfried: Wodan naj jezubi svoj prestol, če ne zmagam! Toja bo!

Periscany: (vzi) Tri!

Ferim: Lajpah tri!

Liepfried: No, ali si bi kaj na boljšem?

Periscany: Na slabšem tudi ne!

Ferim: (potere kroche) Slabše tudi za me ne more biti.

(Vije) Tri!

Liepfried: (zečuden) Tri?

Periscany: (narobe) Tri!

Ferim: Sedaj pa naj se kdo taji, da je kismet sleden ocel
človeških dejanj. Notnemu izmed nas mi pojeva
Danyanka. In plutim je, kaj bodo povedali pli,
ko je mogoče.

Liepfried: Slutis? Kaj slutis?

Ferim: To bodo primerli odklonitne odgovore za nas
re.

Liepfried: Za rajn murde, bode za me re. - Kdo pa
odkrije te kaj mogočnemu Liepfriedu.

Percaunij: Le bo videlo!

2. prizor

Percaunij, Mi, Heget, Kurt

Mi: (stopi pred Ferim) Saloni algikun, prejemni gospoder! }
Heget: (stopi k Percauniju) Pozdravljam naj' rinehi gospod! }
Kurt: (revolucho Liepfriedu) Tvoj udani plugobnik, mo }
 gočni Liepfried!

Ferim: (Mij) Lehoim je odgovor? }
Percaunij: (Hegetu) Kaj pravi Tanjanke? } (ob enem.)
Liepfried: (Kurtu) Leho je?

Mi: Tanjanke pravi --- }
Heget: Tanjanke pravi --- } (ob enem.)
Kurt: Tanjanke pravi --- }

Liepfried: Eden naj' gočni muhet, !: Vlak plugobnik naj' }
 spuce sojemnu gospodu!

Mi: (obujin k Ferimu) Tanjanke pravi --- }
Heget: (" - Percauniju) Tanjanke pravi --- } (ob enem.)
Kurt: (" - Liepfriedu) Tanjanke pravi --- }

Liepfried: (razjajem) Škole naj vas ubije, prokleti slugi. Eden naj
gori in uci prvi ti, Kurtz! Kaj odgovorja
Denzauha?

Kurtz: Prav, da je blazen, mogoči gospod!

Liepfried: Blazen! (Prsi) Proklete ženske, jaz blazen!

Kurtz: Da, ni naj bi oblači svoj domišljavost.

Liepfried: (razjajem) Domišljavost? Jaz mogoči
Liepfried?

Kurtz: Da, ni, da ona ni črna, da bi si rekla bisal
pohe raju.

Liepfried: Reki, reki! Ali sem jaz, mogoči Liepfried,
rek.

Kurtz: Da, tako je rekla!

Liepfried: Pivni pira, pot ženskemu, če ži ne more
primeti boljšega odgovora.

Kurtz: (odide v ozepe in natrči v rog pira.)

Liepfried: Proklete ženske, poplačaj mi svoj podeljnost!

Liepfried: Gori Ali!

Ali: Samjente ti pproba, neje ne salis j nje, ker, dober
res, da je res hudo gamang.

Perim: Torej te odgovor je milijši, desi - bistvo parnotek,
kot tebi (kaže na Ljupkino, Aliju, pesignirano.) Torej
mi kar.

Ali: (ga - gube in priravnja nobeli kar.)

Perim: (oko Hegeta) En to?

Heget: Ne!

Perim: Torej rina!

Heget: (odine - ogedje in nobeli rina.)

(Perim. Ljupkin, Perim in Perim vseh zavis,
jeni, kot ti ozek je u korral nobeli načrt.)

Kurt: (prineu Ljupkinu rog piva, Ljupkin pipe ni da, rog zopet Kurt,
bi ga daji bolhi čara, da Ljupkin zopet pipe, bi je rog
prazen, ga nere - ogedje.)

Ali: (prineu Perimu kar na tasi ni j postari predavj, potem
obstoji in seba bolhi čara, da Perim ppipe, potem odine
pravo.)

Heget: epine Perescanyje nič rine ni čaka, da Perescanyjeje
potem odnese nič.)

Perescany: Kaj nam je stariš redaj?

Ferim: Bodimo si odlični prijatelji. Dojemo si, kar mis-
limo. Pri Alehu, jaz mislim, da nam pō ni
polno za Tanjanbo samo, heba za Tanjanovino,
za njeno pravo, za goščo, za polje in za sunce
sunce; za živino in dušino njeno. Za Tanjan-
ova shira se zbleda, ki mogoče se Tanjanba
sama ne ve za nje. Ki pri hiši bi zgoditi
imeli mogoče, ako si priteno razdelimo med se.
In se Tanjanba odhlane seje naše pramolke in
predloge nam je na pristo de ---

Proficist: (za pabine) -- da patimo vilo, kaj ne prijatelj!
Lila, volje in mō!

Ferim: Da teko sem mislil!

Perescany: Tudi jaz sem tega misljal, prijatelj. Pōljsmo
ji pola ni zelterajmo, da nam odstopi Tan-

jenovino prostovoljno, bva se najprej za prava, hamsi
se in zna. Če bi se ne hotelo izpolniti naše za-
hteve prostovoljno, ji zagrozimo, da ji oznamo
Lanjanovino s silo, nje pa smekamo, hoh, nje
njemu - - -

Liepfried: (zge peline) - - in puho, aje prejetelj!
Dobro, mi namo proji puho. Lica se, hej bi prejetelj
sele in skafeli predloga in zehere. hi puho
vendar gospodari prava in hoh tehi puho popo-
noma opravili si zaslužiti Lanjanovino
z osem, hoh se nje in hoh pripada puho.
En dober to to je Lanjanovino, hoh hoh
prijemu mi, tem se sri, dub protode in
pasovete. Ves preb se sri zehere za hoh
nam, nositeljem najčistih idej, ustvar-
jateljske najdomnejše hoh, hoh jih pome in
jih to pome hoh.

Perucany: Dac gornis prijatelj Liepfried!

Ljiljana: Jaz, vedno prav! ~ Svet je nebralen, pijolepa!
 Muzikant je zelo težko vsiliti ljudem kulturo,
 vsiliti jo z mečem & pišto. Bolje je, da mi
 ljudje na roko, kot pa se bi bili & temu in
 ne uprimerjati našega vzvišenejšega poslanstva
 za zboljšanje človeškega življenja okoli sebe.
 In le ta, kdor se pobori nam, je kulturni in
 meden življenja, kar smo edino mi kulturnost.

Perica: Res je to, mogoče pijetelj, ali morda ne, Feri
 paša?

Feri: Pri Alehi, res je!

3. poglavje

Prijatelj, Ljiljana:

Ljiljana (zork & ohlapen plašč (pelerin), na glavi šivah, črna klobuka.)

Dobro večer, gospodji pragi!

Feri: Pozdravljen, tuje.

Perica (hledur) Dobro večer!

Ljiljana: Kdo si? Kaj hočeš?

Čerčarović: Taka rečer gospodje! Bodite mi pozdravljiva,
mogoči zaščitniki vse pravice in ne petu.
Tahj ram povem, kdo sem in kaj hočem.

Ljefried: Torej govori!

Čerčarović: Ta je nam dostojno predstavnik: jaz sem
Franz Čerčarović, učitelj Tanyanovine.

Lejha: Tanyanovine?

Peršany: Oshibnik Tanyanovine?

Ljefried: Tanyankin oshibnik! Lopor, sereča!

Čerčarović: (kot da ni nič Ljefriedovih besed) In hi ste
oprasli, kaj hočem tu, ram povem tudi to.

Peršany: Potem povej!

Čerčarović: Tem, da je gospodje zanimete za Tanyanko, hi
sem bil rase pisme in posnemam iz rege, da
je mogoče rase zanimanje bolj povečeno Tanyanovini,
kot Tanyanki sami. Prepričan pa sem, da
to rase zanimanje Tanyanovini le s celih karist,
s temur je Tanyanka, sereča drugoga manje.

In, ker mi je, bob restenemu oshibniku, sereda
 nič leže na hrusti po meni oshibovane
 Tanganovine, bob na hrusti heteroholi prebe
 in če je magari ime Tanganhes, smetam
 hot dolžnost, dati se ravn na razpologo in
 ravn pomagati pri naši dobri pravi.

Siegfried: Nam ni treba pomoči! Potemur meni ne!

Perist: Ne garzi pomoči, če ti je postana.

Perucany: Res je to! (Čeljarevič) Kakšno pomoč nam
 moreš nuditi?

Čeljarevič: Kakršno hrčete, gospodje! Serede, z aroffem
 mi, ~~da~~ tembolj pa z bistim umom in pravim
 duhom. Tudi ne očitav, pač pa tembolj
 intenzivno in - - tajno, tajno, gospodje, leho,
 da nihče ne opazi in se venčar dela.

Siegfried: (za se) Tajno videl, da je lopov!

Čeljarevič: Lano porjete mi, kaj nameravate!

Perucany: Potemur naj ti, kaj nameravam? —

Ne, tega ne moremo, her proti je pami ne
 oemo, hej se to zgodilo in drugje, her ti
 ne pomagamo. Če ti smeli je kak načet
 in ti ga poskus, nam ti izvrster lahko
 preprečiš.

Čerčarović: Kako mislite to, milostljivi gospod?

Čerčarović: Jaz mislim, če redaj izdejaš Tanyanko,
 hoj potem za dobro plačilo izdejaš tudi
 nas.

Čerčarović: Saj ne izdejaš Tanyanko. Le moja greša
 shit je Tanyanovino in moja glatoka ne-
 rečevost me je prignala k vam gospode,
 her hočem s tem kriviti Tanyanovini.
 Rahne sem vam že poročal, prepiran sem,
 da bi bilo a veliko karist Tanyanovini, aho
 jo dobite a pohe vi. In shit je to karist mi
 nelega dolžnost, poročati se a našo službo
 brez lastne kriviti. Milostljivi gospod, shno

galite me s tem, ko govorite o plačilu. Moje
najboljše plačilo bi, ko mi bi, danes gledati
Danyanorino prino in bogato, ker ~~mi~~;
žal, moram priznati, redaj mi.

Ferdin. In ni bi prepiram o tem, da bi Danyanorina prina, če
pride nam o roke.

Carlgarevic. Popolnoma prepiram, vsaki prina, iz dnu, dnu
prepiram!

Ferdin. In kaj misliš, kaj bi bila prina, če jo imamo mi?

Carlgarevic. Kaj? Tega mi nam pač ni treba razlagati.

Proti, ker bi bi bilo o vsaki roki, pod našo
upravo. Jaz bi bi bilo o vsaki roki, ker imam, da
sudi pri vas se potanem, z najvišjo na-
čelnostjo in poživostjo izpolnjenost naše
ukaze, in to bi bila prina za Danyanorino.
Dungo, pa bi bila Danyanorina bogata, ker ste re-
de, religiozani gospodje, bogati, in kdaj je
bogati je prina - prva podlaga k prini je

bogastvo - In tako bi bila tudi Danyanovina
 srečna. Prefrje ste gospodje vladarji vsega
 psovskljenege sveta, posestvo. vi, vsemu
 govini Siegfried. Po vas bi ~~hito~~ postala Da-
 nyanovina znana in proslavljena po vsem
 svetu. Po tudi drugice bi se proslavile po svetu:
 V Danyanovini so zabladi, bogati zabladi,
 gospodje zlahtni. Pšenice, vino, mleko, med
 in joda, vsak različnih vrst, ~~kar~~ bogate sune
 in sočne planine, dobi živine in dobi darovine.
 In zaradi drugine Danyanovine! Z. to so kurevahi,
 hrt, da jih je bog ubaril samo za vojake in voj.
 In dekleta, kakor Tenera sama tehni po prvdnu
 iz murških pen - Vidite, če to mator in
 fino blago bi bilo vaše in bi se prodajalo po
 svetovnih trgih, vreden cesar bi povel, denar v
 Danyanovino, ninojto bi se bogastvo - prodlega
 ne nič - in klara Danyanovine, hi bi, dajala

hujim delavam svoje izvrste žiro in mater blago.
No, gospodje, upam, da puer ne jasnem. - Sedaj mi
menda lahko zaprete ludi svoj načrt.

Sigfrid: Načrt je jasen: Tanjancovine mora biti naša.
Z močjo, s silo jo vzamemo.

Čerljarevič: Vidite, in pri tem nam pomagam.

Sigfrid: Čemu? Ni treba!

Furja: Pusti ga, naj nam pomaga!

Perucany: Toho je, če nam pomaga

Sigfrid: Naj bo! Dva sta vedno več, kot eden, dasi
parno našek eden več dvojje, kot dva.

Perucany: (Čerljareviču) Kaj nam pretujis?

Čerljarevič: Sedaj se nis! Se nisimo gotovi in ne
jasnem. V prvi stvari mora biti gotova pogodba
med nami. Skupne težnje in delo, skupne
karisti, gospodje žlahtni.

Perucany: Kaj hočeš?

Čerljarevič: Da postanem naš zavezanik.

Siegfried: Pod kakimi pogoji?

Čerčarović: Pogoji so za vas ugodni in ne reče našim prijateljem.
Giri. Jaz ostaneva še naprej oshabljena Tanyanovine,
kot plačo za dobrih stvari del čistejšega danosa,
sem se v skrivnih naših uhor absoluten govor.
der. To bi dobro za vas in za me, ali bolje
rečeno, za vas bolj, nego za me. — hdeite!
če sprejmete pogoje, sem res zavezanik in vam
poreu svoj, dobro premišljen načrt. hdeite!
(Jim. pomya roko.)

Čerčarović: Dobro, naj bo! (Vitane)

Čerčarović: Tudi meni se zdi prav! (Vitane)

Siegfried: (Vitane) heni se rčen zdi odlič, toda, če sta vi
dva zanj, sem tudi jaz!

Čerčarović: Torej, dobro?

Čerčarović: (ni odgovoril)

4. prizor

Prijazni, čas.

Čas (se pravi risoch & ozgodin, da vidi, kako si režejo v roke.)

Gorje mi, hena izdaje demorir,

publetator se sledijo nam njegovim, ducem! (Zgine)

Conjunctio, Na dober pico! Potem nam razložim svoj
načrt.

Faktor.

111
Tchurasya, bekun v I.

III.

1. prizor.
 Čerjarevič, ^{starec} ~~starec~~, družina

(Družina stoji razporejena v dolič odra, pred njo hodi sam
 ker je Čerjarevič. Lito & opazuje stoji na pelico rjaba
 & starec Goran.) Čerjarevič (z glasom, ki ga slišimo.)

Čerjarevič: Mislim, da me redko razumete! Vedno
 vam stebel za nos in sem vam bil neklonjen.
 Vaša knuist je hodila vedno pred mojo
 in & čisto mi je bilo dolžno, da sem mo-
 gel delati & pridati vam, & pridati družini na
 Družjancovini. Verjete mi, da sem vedno
 stnil vas, verjete mi!

Družina: Hvala ti, oshibnik!

Čerjarevič: Kaj hvala! Dolžnost je plačeno, aho
 se jo prav opazje. Dolžnost je mnogo
 večja sedniti, kot prištevati si pravice,
 dragi hvalje in mihi vester moje. Glejte,

dočelab bi bil smel prilikor, obnosati se ne
 pravam rav drugje, nego sem se res. šesti.
 leko nepremišljeno, dejanje od vase štani
 bi mi bilo dalo prilikor, a, kaj pravim,
 proroč in pravico je oster priložanje
 grobi rav. A bil sem vedno dober in
 praprostil naposled rav in - - - da pram
 reči, družine, draga, tudi napram gospo-
 darici Tanyanki - - .

Družina: Napram Tanyanki?

Čerkezović: Ja, tudi napram njej. Smogločeb. bi
 bilo treba zagovarjati pri njej vase hvitati in
 vase težnje podpirati, kar bi bilo, resimo
 prav odhiti, pabilo nešo pricu dobro,
 toda vendar nehaliko svojeglavo gospodarico.
 In, da je mitem žalil, kot sem in pismi
 njen služabnika, mitem hotel, niti mogoč
 vedet svoje brezmejne dobrosočnosti na,

stopiti vster proti njej. Tako je mamihej mi
zgodilo, ker bi bilo v rano pravit mi kar
bi se bilo lahko zgodilo, če bi ^{bi} prav Tanyanhe
bolj upistevala in če bi njeni sinovi spr-
gneli, da končno tudi niso nič drugje,
kot stani družine, kakor ste vi in jaz.

Starec: Zakaj govoriš tako pishpishka?

Verjarev: Zato, da družine nje, da sem bil vedno
na njuni strani in, da mi moja hčerka, in
je bila v sem pribežavala.

Starec: Ah, da, da je vse to odveč. Tanyanhe, dru-
žine je imela in vna se, kar mura in
mure družina imeti. Ona ne pozna po-
manjkanja, ne hupljanja. Ta mura pa, delati,
to je njen pohle in njen porcel. - Kaj
družina, izgovori pravo samo! (Družini) Trosam
nas, ali je rani ne goji, dober m Tanyanovnik?

Družina: Dobro!

49.

Starec: Ali kipi hdo pomanjkanje?

Družina: Ne!

Starec: Ali krivic?

Družina: Tudi ne!

Starec: (Carjerevici) Ne glej, oshelnike! (Je prišel v
osredje) Ne zbujaj slabih misli v dobesni,
nepokrajenskih misli, ~~oshebnike~~, Pukletsov
pude, poslanec od usode, a guje mu, bi ga pri-
nasa in jini. Zapomni si to oshelnike.

Carjerevici: O, ni mi treba nankor, starec! Toho po mi
znane težnje, družine ~ zaneve po ^{znanje} tudy, dobre
ni plate strani, hebre tudi dobre in plate
strani Danyankine - - -

Starec: (iz prechine) Dobre in plate strani, bi jih je
mogoče lahko na beboisnikoli nečnu iz-
kristiti. Izskriti zanjpanje in nagucenja, pr-
rojena je s človeku predur slopi v svet. Ali
ni bil odgovor družine dati jisen?

Čerčānevičs (stāpis bēdā stāncei un muižai, bēdāstāncei gori):

6, de jāsen je bēdā, zēdā jāsen! Kļi, ahr bēdā rēdā
je pēdā dūeva nē jēdāb pēdāstāncei, kds se
se bēdā rēdāstāncei se tēdā? Kļi se rēdāstāncei
pēdāstāncei, ahr, cēdā je pēdāstāncei par minūt,
nē, nē, nē, nē, stāncei, se bēdā rēdāstāncei
cēdāstāncei.

Stāncei: Bēdā! Vēdā, de bēdā!

Čerčānevičs: Gēdāstāncei glas je bēdāstāncei nēdāstāncei
pēdāstāncei. Pēdāstāncei pēdāstāncei, nēdāstāncei, nēdāstāncei
pēdāstāncei pēdāstāncei nēdāstāncei nēdāstāncei
pēdāstāncei. Glasāstāncei je rēdāstāncei bēdāstāncei. Stāncei dūi
pēdāstāncei, kds "Kēdāstāncei" bēdāstāncei je, bēdāstāncei.
Lēdāstāncei rēdāstāncei, nēdāstāncei nēdāstāncei istāstāncei glas.

Stāncei: Kēdā, nēdāstāncei nēdāstāncei! Pēdāstāncei se! (Dūi
stāncei.) Dūi stāncei, ^{stāncei} nēdāstāncei nēdāstāncei nēdāstāncei
rēdāstāncei: Kļi se bēdāstāncei dēdāstāncei nēdāstāncei.
nēdāstāncei.

Družina: Dobro!

Starec: Mi bpi kdo pomanjkaja?

Družina: Ne!

Starec: Mi kiroice?

Družina: Tuoli ne!

Starec: (Čerljareviču) Sedaj si čul! Tvoja rodla je ničera!

Čerljarevič: Gledaj, gledaj, tam zabaja poluce, a gesto se ni!
(Tajinstveno) Predur zajde se lahko po-
di se marikaj, o čemer bora potem goravla.

Starec: (s pihisto jezo, toda bho in mimo.) Ti nisi dober
človek! (bdote v gozd.) (Odde se proti r polucem
zavzeto jezicajo poluce.)
2. prizor

Prejünje bez stauca.

Družina (ho rudi, da odide starec, hoi odide v ozadje.):

Z bogom, pshebnika! Lahko mi pshebnika!

Čerljarevič: Čahajte, čahajte se malo. Pomenuite se
nam je se p marsicem. Časi so čudni!

Počakajte se malo!

Luzina ce poniže zopet proti predje odra.)

Devljarevič se pride na kameniti stol pod stresom,

krake premar, potem spregovori): Kako
prijetur se sedi na kakem stolu, da ne pismu
prestolu. In na takem stolu sedi samo eden -
samo eden, ali pri nas, recimo samo ena.

Hlabin! Kili baje in druge perke moje,
prijetur, zeli prijetur se sedi v kakem stolu
in čudno je na prostu, da v njem sedi, oziroma
ima pravico v njem sedeti samo eden, ali
kakor pri nas: Samo ena! Ali ni to čudno,
ker smo vendar vsi ljudje! Tu pritrjajmo pr
isti priloži božji in rojeni vsi pr enemu
nacinu. Zakej ima potem le eden; ali ena
pravico sedeti na takem stolu, zakaj ne
vsak, ali vsaka, zakaj ne vsleden. Ali ni
res čudno to? Kaj? Ali je, ali ni?

Danijina: Je! Res, enduro je!

Čerčarović: En, kadar sva pravico rediti + tem obolu, pirci,
kot danji, mnogo reč, mnogo, mnogo reč, dra-
gi bratje in mile sestre moje, ~~ah~~ ^{hudi} po va-
ravnih zakonih in reč, kot danji, nasprotno, manj
je. Ker pu, ali recimo pri nas, ona, ušiva
sadoro dela danjih, listih, ki so pred pre-
tom in pred parnimi rebo manj, kot pu, ali,
kateri je pri nas, ona! In to ni prav! Kaj
ne, danijina, da to ni prav!

Danijina: Ne, ni prav!

Čerčarović: Sami priznate, kaj ne, da ni prav! (Mo-
beden ne veljavnosti) Kaj ne, da priznate!
Guboro priznate!

Danijina: Priznamo.

Čerčarović: No vidite! Sami priznate in prepričani
ste, da je to priznanje, oziroma nepriznanje
rečje mednarodni, dungega, prav! S tem ste

... sami povedeli, da priznavanje predpravice pomeni,
ali, če hoče je pri nas, eni, in pravilno. In,
ker ni pravilno, je krivično. Vzemite mi,
da je krivično! Kaj ne, da je krivično!

Danijela: Ta, krivično je!

Čerkezović: Vidite vi ste izjavili, da je krivično. Taz r
prvi ^{religijski} ~~priznavanje~~ dokazovanje ničesar ne pravi
termini pa obsojani, pridojem se pa vedno
ljudskemu mnenju, ker čistoam človek, ki
vzdigne svet in življenje. In tak človek
ste vi, dragi bratje in mile sestre moje.
Zato naj bo naša menenja tudi moja me-
nenja, naša prdva tudi moja prdva!

Danijela: Tako je prav!

Čerkezović: Kaj ne, da je prav! Danijanka je, dobila
gazdarica, prav, dobila, ali ona je gazdarica.
Razumete me! In zebaj nama biti prav
ni ona gazdarica, zebaj ne katere izmed

nas, mile jestic moje. Ali čemu more pto-
liti gospodice, ko smo vender vi edva-
in znano gospodariti sami po lastnem
predvaru in poji previdnosti. Potem bi
smel nek enako vrake pravi, tako pa smo
živi v jobilju, vi pa dobite, to, kar je za
njó potrebno. In, da bi vi bolje preuči-
vali bi prišli do zehlinčka, da živate v
pomaykanju tega namreč, kar ima
ona inesar vi nimate.

Družina Res je, res!

Čerkezovič: In če bi napadel porojnik grad, vi
bi ga morali braniti in pregati kri in
žolganje, medtem, ko bi se grajski z
mano vedel priti v zidovju — her jaz
branim le sebe in pa, perede, zadržano
družino, če se ravno tudi pame in se
ne izpostavlja. No, ali ^{ne govorim} moram prar?

Družina: Prav, ne prav!

Čerčarovič (se komovo stegne v stol.). O kako prijetno je sedeti v takem stolu, oziroma pre-
stolu in gledati dol na podložnike (z nami) ki so nam tako oddani. Haha! (V družini
se je pojavilo nervozno grbanje.) Sedaj popolnite!

Družina: (se razhaja na vse strani. Nekaj težkega leži na
njej. Nekateri klicejo): Dobro si povedal,
osebniški! Živio Čerčarovič!

3. prizor

Čerčarovič, potem Čas.

Čerčarovič (gleda nekaj časa za njimi, potem naglo vstane
se majestetsko zgrame: Gudska volja, Gudske
glas, to sem jaz!

Čas (se priklanja in gleda). A kako dolgo? (Zgane.)

Čerčarovič (hvaloslovno, hucasto). Vedno! (Se povorno
pusti gladu.)

4. prizor

Čerčarović, Janez

Janez: (pade iz grada, zamisljen) (shali se)

Čerčarović: O Janez! Kako si sklenil?

Janez: Rekao si mi svetovat.

Čerčarović: Torej pojdiš?

Janez: Ta.

Čerčarović: Kdaj?

Janez: Se nočaj.

Čerčarović: Prav imas!

Janez: Škramu iti, moram! Rad grem a svet iz kraja, kjer
mi bilo veselje ne mladeosti za me. Toda eno me
pije, Čerčarović.

Čerčarović: En to je?

Janez: Da moram zapustiti mater.

Čerčarović: To mi tako hudo, dragi moj. Na prvi hip se
nič mladenim človeku zdi hudo, zapustiti,
ki mu pravimo dom in vzeti slovo od žene,

ki jo imenujemo mati - - -

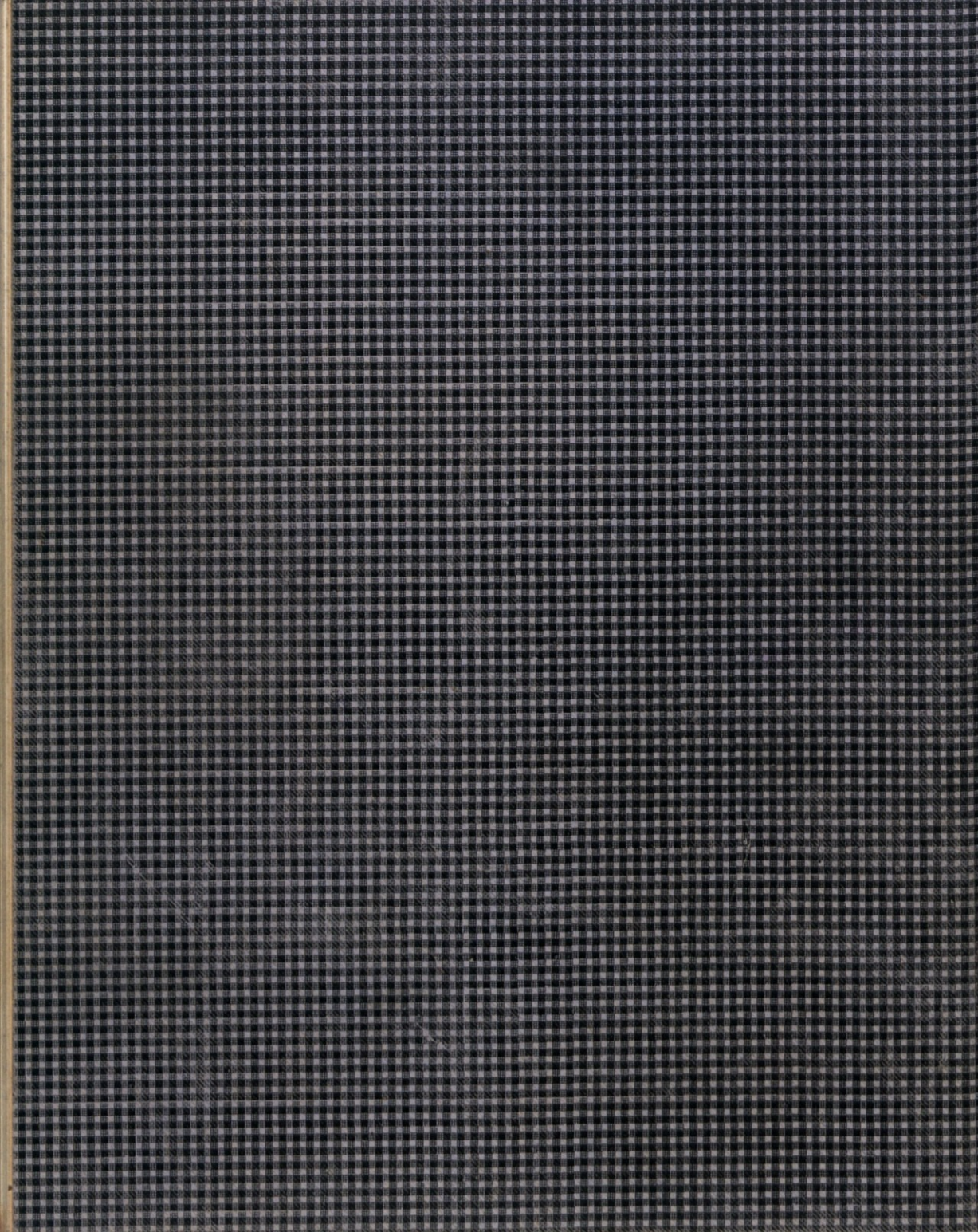
Janez: En, ki ^{res} tudi je mati. Kedi je le ena, za druge le ena, kakor je domovina. le ena.

Čerčarovič: Tu priznam, mladi prijatelj, toda nekone
muka na početku ni tako velika, da bi je ne
bilo mogoče prenesti. No, mi, če je le kakor tako,
da je prenesti ni mogoče, potem se moramo zopet
upod njo - pade in umre - če je dosti slab -
in dosti občutljiv. A biti je treba močan
moj deček, ~~in~~, in smeti riske misli,
ki se razije visoko v zrak in se ne do-
likajo tistih neumnih bel, ki se imenujejo
domovina. Potem se gre za početku, ki je lep
in velik in iz deljare se vidi vsa malenkost
gnazda, ~~in~~ ^{ki} ~~potem~~ ⁱⁿ se izlegli. Tudi pa-
meten človek je že se svet in nima opraviti
z neumnimi - če je pameten. In ti si pameten!
Tu na strani in kjer je svet, tu ni mesta za te!

Janez: Vem, da ga ni, spoznavam to vedno bolj in bolj. A
vedno je tu mesto tudi za me in to mesto je
materinemu prcu.

Čerčarovič: Saj to ti postane! Vendar tudi tu ne plamne
redni vedno pri materi! Tako pa g'jo h'ubljeno do
nje h'abko tudi drugje. Ona pa te to h'ubko
h'ubljeno, se te ne to smela vedno pri sebi.
Ni ne p'omisliš in h'ejdi v sobi, zopemimo
bratstvo iz pred oči. Ko te ne to več, te
brdeta zvele tudi onako bolj ceniti, v
predu postaneš plaven, in to to zadovoljuje
za te. Ne brdi jokar in p'hoji, da si moj!
— No?

Janez: (ki je stal zamisljen, nacihoč energično) Da pridem!
Čerčarovič: Vidi to je vitesko! Da meti mičesar ne
opazi, p'vidi, ko z'čunješ friz, iz te p'isice, tu
sem. Saj te spričujam do velike p'ote - potem
boš sel že sem naprej.

Sanyauke.

II.

Jany: Lohor! Pridem! (Pre parli gradin, u zamisli, potem za ne.) Ta človek je resda misl kameu na moj mater! (Omahuje in odide v grad.)

5. prizor

Čerčarović, potem Tanyanka.

Čerčarović: Iz grada spraviti jih moram na vsek način.

Tanyanka: (izmeta.)

Čerčarović: Pozdravljeni, spritošana gospodariče!

Tanyanka: Pozdravljen i ti, mladenič. Kaj je novega!

Čerčarović: Novega nič, toda staro govje, ki bi ^{ga} bilo po myem že lahko konca, ako bi hoteli naša gospodariče.

Tanyanka: Govje? Kakšno govje?

Čerčarović: Čudno, da vidim parno jaj vedno reč in boje, kot deset drugih. Mi ničesar ne opazijo pri drugihini?

Tanyanka: Pri drugihini? Jaj ne? Kaj je?

Čerčarović: T, drugihini re. Stare zgodovinski mi reč in mihi prijaše medicinske funkcije. Tujine ne zampa reč Tanyanki. Povedati po mi to,

in mnogo besed je muralo proti iz mojih ust, da
sem jih poboljšal.

Tanjanke: A, kaj je temu vzrok?

Čerčarović: Ne vem; a mislim si, kaj bi bilo.

Tanjanke: Dorej.

Čerčarović: Jaz mislim takole: Drugina vidi, da ni slojnosti
med brzinami plovov, da krojo hiti vlak za se;
vlak za se ukazuje, vlak za se, delati. To jim
daje slab vzgled. In drugje ni volene prave moči,
ki bi dijala drugemu k slavi ---.

Tanjanke: Jaz si ti!

Čerčarović: O bog! Kdo ti me kdo poslušal! Karo narobe
se napravi, kakor zavržem jaz nis bi zopet radi
tega, ker si ^{ti} predobra, prepopustljiva z družino, za-
stite gospodarica. Mislijo namreč, da so mi
ukazi samo moje kaprice ne pa prave gasp-
darčina.

Tanjanke: In kaj ^{je} slabi, da jih poboljša?

Čerjarevič: Poskusil bom se na en način, hi upam, da se mi
stisne, ako dovoliš.

Danjanke: Sreča ti dovolim, se celo navičam, da stis, kar
mariš!

Čerjarevič (Zau) Se je že zgodilo! (glasno) Se huj stis, ne bo
vejevin in še lažje - mrej! Poklon gospodice!
(blide + grad.)

(chruščina posreči na oder.)

6. prizor.

Toyndlar

Danjanke potem ~~in~~ in stavec.

Danjanke (nehotiko česa postoji, potem se počasi k ogorčeni
ogledju in gleda v dolino.)

O zamija krasna,

junekor stari ribnik dedovina,

dujine krepke domovina,

stani svetlobne, stani jasna!¹⁵

~~kot je bilo~~ Naj morda vedno
te čuva in gosto ravnje,

in rence glate si v bodočnost sunje,
ker fundator potrdil je tega vedno.

Tonistlar: (Gre pricas k stolu pod lipo in sede.)

Star: (vide s ptercem iz grada.) Nikakor ne! Iskreni sem, da
odidem. Tudi ona dva sta iste misli. Škoda nam žetosti
in močre, svoj prci, o svet!

Star: Nikar ne želi skrbne majhe svoje. Glej Damjanovine
je velike in plodovite, vsi bi je hotele imeti, dosti
kruha v njej. Lenu bi hotel potrditi:

Tonistlar:

Star: To življenje je neumno, sploh življenje ni. Daje svojim
popolnoma v živini, kot pod ročico sleho s tehimi
živimi čuti za njo.

Star: Ali se to majha nič ne misli! O nebrečljiva, deca!
kateri naj prci ne v prcih, samo, da mlade svoje
glavost zinega. Tu kaj misli, da ^{teje} ~~prci~~ v živini
vino v potiskil z garo in prgaie, kot mlinski kamni,
rasejo po drevju. O, živine je bilo se reaktivni sleho
mačke, kadar ni pobegnil z glavnimi znamenorav

4 Tunislar, Tunislar!

iz domovine, ali pa, da je novil le še malo iskušo ljubezni

Tomislav: ne r. prav.

~~Starci~~: Izklenjeno je 'jaz gram'!

Danijanka: Kam?

Tomislav:

~~Starci~~ (u prethodi) kajha!

Danijanka: Kam ges, ~~Starci~~ Tomislav?

Tomislav:

~~Starci~~ (pisci, otjuz): Dirc, r. preti! Dirc od doma, bi mi moj
dani, bi, drugega mi, kot suhoparni - stenoanje.

Starci: 6, ~~Starci~~ ^F. Mi nuncij majke!

Danijanka: Kam hočeš, ~~Starci~~ ^{Tomislav}? Mi mar ne ljubis se majke svoje,
da hočeš proč od doma, bi te je redil in shvato ravn.
nal, bi si bil se otrok? Sedaj pa, bi sta dan in
majke pohvalne, da ju ravnate sinovi, parafgite
svoje nlede, svoje moči za medsebojne pre-
pise, da teko zavijete in jalite sebe in mene
tembolj: (Titane.) Potim te mi hata svoje pri prahu
slasnil naših dedov in pri hvi habsih junakov stene
nase Danijanovine: Bodite slojni bratje!

Tonislav:

Toni: Ne, ne morem! Vrah pogled od stane bekor mi je rde-
lec v obraz, vech zook njihovih besed je sunek ostrega
bodala v dušo. Kako naj ~~in~~ potem živimo se naprej
pod eno plaho? — Ne! To ni mogoče! (Pre k ta-
njanki, poklekne ne koleno.) Odpusti, mojha mi blagorodi-
me za daljnj^o prob: — Ti mišis, ti mis ne rečeš?
(Vitane.) Potem se grem teko! Z bogom mojha, z
bogom stari mi staran! (Naglo odide ne levo.)

7. prizor.

Tanjanka, Stane, potem Čas

(Oba stojina za hip, kot skamenjela. Tanjanka se zgromde v
sobl in ne glas zajoka.)

Čas se je pjevil v gredju) Zbrisde s prste nečloga je rodova!

Pazi, pazi, da ne br Tanjane!

Kade boje plavajin se pohopane,
her zastupile ^{nečloga} ~~in~~ ^{te} ~~in~~ je sinore.

(Zgine.)

(Premar: Pre je biko se bo se tam se čuje ihtenje)

da svoj volitor, hri, nadlogi
najde pot, do prelohe sloge?
Usode krute, čij, saj blisce mati:
kubari sloge, nivo in mir med brati.

Las. Ni neologe usode zabrisite,
kris je, duh je, hi ta grad poverca.
Sic nevnicnik fubor ne ogvera,
pod in gnyer se ranje sta ugnezdila.
Čij Danyanka!

Prca bozice je gram odmera,
v njem globoka ^{lepa} rana zara!
Usode i- nericie ne bo odornite! ~~Ugry~~

Danyanka. Če je usojeno mi je kpeti,
je tipljenje moje usode bodi!
Nj' po huju moja noga kroti,
dohler usojeno mi ne bo - umreti.

Las. Usojeno ti je živetiti! (Zgane.)

Danyanka. Zgodit se, kar o zgrejdaš usode pivč,

zgoditi se, kar se zgoditi mora!

Ti Daran, oslani mi opusa,
bodi stebel naše stene hiše.

Starec:

Bom, Samjauke, bom,
in še pedle moje stara glava!

Vič, kot ona je Samjavor slava!

Varval bom njeki slavi! (Poglede k rishu.)

Vz nečisti rozi je sij stehor,

projele in u ~~sprij~~ ~~sprij~~ odprinj!

Sprijen duša mir, dobi,

majede moči begeti, najede utehor. (Jo polje proti gradu.)

Žaj pa pedel bodem na kolene

prosil bom nadzemaljske moči,

prosil njige, ki res svet diže

naj odzame težke bi krmene. (Obe granta r. grad.)

(Čolci je nebež časa prazen. Vse je mirno, le

ku in tam je črje od detic čuden, nerazločen

sun.)

8. prizor.

Čerčarevič, ~~pa~~ potem Janez.

Čerčarevič. (Pride opet iz grada, que le zidel in pogleda v dolino, potem pogleda pri milih v zidlu. Nehaččara postoji med ostra potem que le stola pod lipa in zepiške na pšičalko. Tam iz dažare se čuje pafčinceje.)

Janez (pride po puctihu per hipov iz grada.) Tuhej sem, ali--

Čerčarevič: Ah Janez, da te kdo ne slisi. Vidiš, heho vem imel prar, da sem ti narreborod, pojdi. Ksi, heje je zopetito?

Janez: Kaj?

Čerčarevič: Postulal sem tu pogorje Torana s svojimi metry. Plemenite ste, da te meti pošlje dalje prar, da bo nastal is tem pri hsi mir. Vidiš, iti li bil itek mural in bolj moško je, da žis pami, kot li te gonili.

Janez: Ali je to res?

Čerčarevič: Pri živi veri, da je res. Išiel sem dobro
na lastna pusa.

Janez: Tako huj! Potem mi ^{bo} odhod legak. Hvala ti,
da mi mi povedal Čerčarevič. Sedaj grem!

Čerčarevič: Grem s teboj do ceste. Čakej, tu ti dam
pisani list, v njem je zapisano, da si sin
in dedič Danyjanovine. Če ti ti hotel
kdo kaj zalega, pokazi ^{ta list} mi, in se las na glavi
re ti ne bo shrivil. (Chu de list.) ~~Ta~~ Zapisano
je, da si dedič Danyjanovine, kar ti zna
pusti par tudi v drugem prinu. Zapamni si to!

Janez: Hvala ti! Pojdita!!

Čerčarevič (odklane meta v grajskem gozdu, oba odideta.)

9. prizor

Dusan, potem Čerčarevič.

Dusan: (pisole čez par hipov v gradu.) Zdravo mi je, da sem
išiel govnjanje na domišču. — Ne je prazno!
Vihovar mižer! (Gleda v nebo) Mižoni zvezd,

in ruhe hodi proti pot skoz tisoč tisovlečja. Človek
pa, ki hreško dobro se živi, si sam ne zna za-
črtati poti in polu je zmrlo! Zato gospod, ki
z kuno je oblačen in z soluca garbi si glavo
kecasi, poboji pot, ki prejana je ljubavjo in
prvota zmrlo. (Pre pod lipa se stolcu.) Tu čistolet
je svet ogenj in plamen stegal se ulna je roke
gnije - tihost, ko bile nam je prva se boginje -
ploji. ~ Sedaj je ura, in, da mi gozd, ki nam
nebesko dajejo svetlobo, li misli, da je zgornje
ora suč in nikdar več ne bo naprčil, dan. (Lece
na stol)

Čerčarovič (pide skoz vrata v gozd, ogleduje po domišin,
potem gopej zgornje skoz vrata.)

Lušan: (vrtane) Kaj je bilo to? Ali mi bil Čerčarovič?
Kaj to pomeni? (Pide gledat se metam in
vidi, da se odprta.) Odprta? (obstoji) Nekdo pri-
haja! (Stopi nazaj)

10. prizor

Tusau, Čerčarevič, Ali, potem drugi poperaji.

Čerčarevič in Ali (piseta skozi meta.)

Tusau: Hujta! Kaj je to?

Čerčarevič in Ali (u prekanita in pogledeta.)

Tusau: Ti si Čerčarevič?! Kaj hoče ta tu in s tem čas?

Čerčarevič: (zadruje) Pa? No, nič!

Tusau: Kaj hoče tu, vprašam. To ni prosteno! Sehej po
klicem druginc. (Je proti gradu.)

Čerčarevič (primigne Alija, ki leti za Tusauom, ga prime
od zadaj in ga hoče vrci na tle. Čerčarevič
zgine skozi meta.)

Tusau: (z bubi z Alijem) O, čutim, hej je to! Fzelaje!
Pohlelesto! Pomagajte!

Ali: (ga vije na na tla, skozi meta pridružio si drugi
oburjani moški, ki planjo na Tusana.)

Zamésite mu nute in ga zvežite. (Tusau
prijeto aj nute cunjo, ga naglo zveže in sliče.)

s vilo phoji mate.)

M. prijav.

Čerčarevič, Kurt

(prijedete phoji mate.)

Čerčarevič: Ali ste ga dobili?

Kurt: O recda puno ga. Taj si mi del, dosti jasno
izhiznico reboj. Tror na belem se je
izkazal, da je sin Tanyancovine, Tany,
haha! Puscanygori ljudje se so vjeli kufje.

Čerčarevič: ^{Tomislav} Lara

Kurt: Ta, de Lara! ^{Tomislava} Sedaj imamo re tri.

Čerčarevič: Toho, a to se ni re.

Kurt: Vem, vem, da se ni re. Sedaj je se grad
ni Tanyanka.

Čerčarevič: En tu je heba liči quoiden. Taj ve ma-
ram, da bi padla heka penca na me.
Hočem smeti pri neki stvari čiste roke. Na
meni ne sme volati ~~moles~~ sam, zato

V in r good

predlagam sediti: Linore praviše daleč proč
ne namo in ločene, drugaga od drugaga.
Atko bi prišli v medsebojni stika bi jih žele
mreža združiti, kar bi ne bilo dobro.

Kurt: ^{gromit} Praznina. Se bo zgodilo!

Čerčarevič (polegne izpod plašča dolga ravn.) Potem,
mene pa bodur priveži tamle k drevesu.

Pojdi!

Ota (gusta k drevesu. Kurt privezuje Čerčareviča.)

Čerčarevič: To pa pade tega, da bodo grajski mis-
lili, da sem jaz prvi šepin med njimi, jaz
bom hišal na pravi, da pride Tamjanke
z drugimi vred sam. T tem pa naj rasi ljudje
udarejo od roba strani na domišče. (Počeni-
ce je bodur privezan.) Tahr, je že praz, je že dobro.
Da bo stvar izgledala bolj naravno, me tudi
lahko pretepaš, samo, ne teko, da ti me bolelo.
Samo, da vidijo grajski.

Kurt: Toho, dobro! Ne se bo zgodilo!

Čerčarevič: Lada, idi!

Kurt: (glede Čerčareviča.) Kehr ne ti pade! Ker ga
mado bi človek nanosil. ohrog tebe in
zakuril. Stake! (solilo.)

12. prizor

Čerčarevič potem družina.

Čerčarevič (luči) Pomagajte, pomagajte! Poparji
se tu! Vlijete me! Pomagajte, pomagajte!

Družina: (pikrami iz grada oborožena.) Kaj je? Kaj je?

Čerčarevič: Pomagajte, pomagajte! Zrejan sem!

Družina: Oskubski, zrejan? Kdo te je?

Čerčarevič: Poparji!

13. prizor

Družini, Kurt, Mli, Heget in mnogi oboroženi.

Kurt, Mli, Heget in drugi oboroženci (uderjo od nek stropa
ni na domišee. Kname se boj, na neki strani jih
neboj pade.)

14. prizor

Rejnji, Siegfried

(Med bojem se pojari pri rebi, hi rodi se iz grada
Siegfried.)

Siegfried (z grobnim glasom.) Ah, junaki! Nikar ne
pobijajte tega živalskega plemena. Lézite jih!
ah rabimo oprejšno živino! (Boj nebe)

(Družina grejejo z rokami in verigami.)

15. prizor

Rejnji, Danyanka, ~~Lea~~, Ferim, Periscany in
nekejo obnožencev.

(Iz grada stopita Ferim in Periscany, za njima pri-
pešajo obnoženci o verige ohlenjeno Danyanko, ki
jo pelajo o medino odra.)

Danyanka (zagleda govejo družino.) Družina, odrejem
te zverbo do gospoderice, sama sem po-
stala sužnja.

Družina: Ledaj! Prepogni!

Čerčarović: Prav res prepozno zdaj, Danyanka, Glij
podi tebe vsi redaj tipino.

Danyanka: Vi moja kirda so, drugine, in kirda
reše hodi ne.

Perim: Gubor, da je kirda troje. Z lepe smo se ti
hoteli prej približati, Gregfried, Perescany in
jaz, a ti si naše proube hodo odhlonila.
Zdaj smo vzeli sami, ker nam kismet je
povredil.

Perescany: Vzeli smo, ker nam pravica daje!

Gregfried: En, ker sami hočemo.

16. prizor
Prišufji, Starec.

Starec (ne pateri spet pride neglo iz grada) Danyanka,
Danyanka! Kje si? O bog, kaj je to. Kaj so
naredili s teboj?

Danyanka: Naredili so iz mene pužur, starec!

Starec: Kje so pinori?

Danjanika (shor, hekor blayne.) Sinori, sinori!
 Usoda jih je udarila s tužno! (Gleda
po družini.) Res jih ni! (Piši.) Sinore
dajte mi nazaj, barbari! Dajte mi
sinore, ki so moje kri.

Perim. Ker ti naj jih damo, saj jih ni, in
če bi bili, služili nam bodo bolje negó
tebi.

Perucany. Ti si ne se pujna, tudi, do proje sinor
nimaš pravice reč.

Liepfried. Globo notene! Nihdar in nihali reč!

Starec. Če zemlja in nebo propade, popolnoma
propadla ne bo ena prava moč, to je
pravica. Zapomnite si to! Pišel bo čas,
ko bodete in kličeli prez Danjanika in
jo prošili huma je se!

Perim, Perucany in Liepfried (se preglavo nasmejajo)

Perucany. Nore beheški, ali ne vidiš nič!

† Cergenevics bliie ze Danjauko) Tudi jaz bpin
Danjauka, glij, heko bpin si to ve
ze te!

Stane: O vidim, dober vidim, in ker vidim vem, da
kivica nihdar ni ostela zmagovalca.

Ingfried: Časa ni, da bi se prenehali. (Obnožencem.)
Sufine odpeljite. Kdor da več za nje temu
jele bonno prodeli.

(Odpejijo drugino skrozi meta.)

Danijanka, si pomisli in riva klada,
pica, to ostaneš tu ne gradu, ker vem, da
bi bilo težko ločiti se to od njega --.

Periscany: A samo s to razliko, da ^{ne} biš gospodovele
~~sedaj, spredaj in jči zgoraj~~ v razbošnih
domanah, ampak spredaj in jči.

Ferim: Mlek je pravičen. Reine mu čast in
hvala.

Ingfried: Odrežite jo! (To ~~higro odrežite~~ odrežite) ♣

Stane: Jaz grem s teboj, Danijanka, grem s teboj, in
naj zagrebejo te v prdo zemlje, grem s teboj.
(Je za njo.)

Čerčarevič: Sedaj je komedija končana! Odrežite
me. *(Ga odvežejo.)*

Liezfried: Dobro si napravil zaveznike. To je od-
likovanje. *(chu pripne red.)*

Perucany: Tudi jaz te hvalim parnostako.
(chu pripne tudi red.)

Feim: Gleh naj ti prave brjke prestane.
(chu pripne velike red.)

Čerčarevič: Hlela vam ~~risati~~ zavezniki!
Hlela vam v največji meri!
Verjem sem, da prav pravim,
Eisto, pristo rest imam!
Pis mi je dobri veri!

Laster!

IV.

1. prizor

Danjanke, Starec

Starec (leži v spodnjem delu na slamni.)

Danjanke (gornj v spodnjem delu mlina. Obklebena je sivo bafjo, z njo preposana. Glava pokriva črna ruto, ki pada čez pleče. Bleda je, zmršena. Leži je rdeč v obraz.)

(Dolgo ne spregovori niti.)

Starec: (po premoru) To so bile čudne sanje! Se pravi mi, vse tvepne! Čudne, dolge, temne noči! Nad morjo je plaval angel Aglael z poudeno bekaljo in posavno. Grobovi so se odpirali in odhajali, so lepi, mladi mlavci in rajski svetlobi, kakor božje liče iz neba. Tistajeli so in so plavali v risare, dunge je, ~~so~~ temnih in kverih lic, so legali v grobove prazne. Loč je bil prazen, ker so živi legali v grobove, mrtvi je so splavali v risare. Tja Danjanke bile je le velike grob, ki segal je od dna snežnikov, do množinega morja. (Danjanke ne čuje in govori ne.)

(prestanu mlin.) Ne čuješ li Danyanke, kaj ti pravim?

(Premor.) Ne čuje nič in goni mlin od jutra ranega, je v pozno noč in čez polnoč, da daje moko gospodarskim
projim, govinarskim krutim. (Premor.) Danyanke, Danyanke!

Danyanke (je ušla v mlin, vce se čuje od upokanost, se nesloni ne
ogrozi težko diha). Ali nisi klical starec?

Starec: Da, klical sem, Danyanke, da ti pravi svojo sanjo:
Videl sem Danyanovino, a hite je samo še relik
grob.

Danyanke: Radi tega si me klical?

Starec: Da!

Danyanke: Samo je to?

Starec: Samo je to!

Danyanke: To niso sanje, dragi, stari moj, to je resnica. Danyanovina ~~je~~ ^{je} grob, a v tem grobu ni pokopano mrtvo
čuplo, ki pomirja je slovesi. V tem grobu leži
živo čuplo, težko ranjeno, a zmoglo velikega, soo-

brdnega žirjenja, ki ozdravi. Takrat Tarán, razprošil
bode grob, žirjenje ozev prignil bo iz njega in z ozevja
vstal bo moj knezostev, silovito, ki reči bo stávil za
Danyanorino, kot li stávilí mogli ozi buji moji sinovi.

Starci: O, da li bilo! Samr, da li bilo!

Danyanka: Oj, keko brepeni moja družina po prvodu, keko
jóce matre šamburice glas, matre šamburice, Tarán.
Kaj sile glasovi žiro pokopanih, ki pride, dan,
da planejo v prvodu.

Starci: Če pride dan! Kedar, kedar, če plove kedar pride!

Danyanka: To oboparás, jaz pa ne! Ne vem, kolik' let je že
přeteklo, kar sem sužnja pu ne lastnem gradu, kar
medim junje zatiralcem svojim, junje, ki grálo je
v Danyanorini, a greste sem svoji družini, bolj
greste, keko one meni. Zvestoba in ljubezen pa
gostoro zmagaj. Brs videl stari, ki nepróel, dan,
ko vobrodina in prouta bore videla krog rebo
zopet najšir družino. In púšli bodo tudi moji

4 (Grotta sublimis.)

sinovi! 'Kem, da priedeji » kethem, entim njihovo
blizino, entim njihovo pamir, zahaj bepljenja ji
je dosti, in tudi nje bepljenje & reje, čiste in hali
joli, kakor opej jeklo. Pisto' bodo in risili nje. ✕

2. prizor.

Prejina, Heget

Heget: Chopi shoji mate » gaduji del. A teko, misli, mi
ni je, da gojeb leuheri^{*} naša intinerica, ko mi
bitr shisati brucija kamor. (Vreme izje para bi
in jaime pretepati Tanjauko.) Ne vó li, kaj ji boj post?
Da ne pozabis, ti napisem na hahet! Tu imas!

Starce (za se): O bog pravišni, ali mi se dosti, ali mi se dosti!

Heget: Na delo zdaj! A mno! Nisi klapci pnesto mnogo huke,
kmalu nič, kakor ga zmore herashe Tanjinovine, ki
mi medua, da je sploti kedaj ketere naših gospo-
dajev misli ne njo.

Tanjauko: Chu je zgrndila pod udarci bice ne tle, ostane
in que k milim in prime z ročaj.

Heget: Tu no mlinarica, ako ne, bo slaba za te. (Vstane hi
 ze pes, z ročnim nagram zadene mlin moko, hi je stale
 poleg mline, ne pamo in ga le vrtou. Da se mora
 clovek tako puzjeti in jesti hruške gublate, ker so
 Danyausine. (Vdise.)

3. prizor

Danyauka, Starec.

Danyauka: Ali si videl starec, kako je zopet plaval hi po svojih ple,
 Eih! In tudi to je pisano v gozdah, to mora biti!

Starec: To mora biti? Pa zakaj!

Danyauka: To mora biti, ker to je pokora!

Starec: Ki je ti pač moli zaslužila.

Danyauka: Zaslužila pa je, danizina, ker se je odrekla pravi
 podni grudi, zaslužila pa je svoji sinovi, ki so
 nevesti zapustili dom. Zato pa jaz, hči mati ruki -
 vrim, zato pa mene najbolj jaram potstva žuli. A,
 pride dan, starec, pride dan ---. (Gre z nezgumimi
 kreski k mlinu in ga začne goniti. Zopet se čuje

godba, kakor prej: Onamo, onamo, Itarec zarpi!)

(Tolg premeta!)

4. prizor

Prejuz, Čelčarevič.

Čelčarevič: (pide s očelkom - jshi shoji neta o priednji del in pravi ne Itarec)

Ha, teli se dobro godi Itarec! Spis, kot li se bil napil Sampanca.

(Itarec se ne gane.) Res spi! Hebo je to mogoče, da more teko

mirno spati. In ne slanni o slajni hleti. Škrtil sem, da ga

bo zjela prva zima, ko smo ga deli sem, pa se vedno živi,

živi, kot bi živel še vedno bolj in bolj, kot bi bil od dne

bolj žir in hladen. O Ta spi! Kene pa zopriča oparec, in

svetla žena s hrčevimi poharji in stlimi očmi hodi

redet na mojo posteljo, in me objema in diha mraz o moj

hltentiar in huri pekel ognja o moji glavi. — Ah proč, proč,

neumnice misli — paj sem vendar jaz gospod o Sampanovini.

Tonegal sem, kar sem davni hotel in to je ne! O Ali je res to

ne: Biti plaven in mogočen, biti stekl nem dargem, bi

se mraz, kot ti? Biti nič? — Ne! Ali sem jaz

prečen? Hele! / Pecca moje je podobna impozantnemu,
velikemu pogrebu starega, v žirgjenju skor je skobnela
kolnika, ki leži v nebnici, z glatimi skorami krsti. —
Misli! — To so samo misli — a v istini je ne, spregate!
(Velikemu metu ibzgi ograjo in gre v jedrni del k Danyanki.)

Dobro večer, Danyanka! (ona ne odgovori in gavi moliti.)

Dobro večer, Danyanka! Nehej, nehej, nehej rajnega
si proum! Nehej! (Pisme za ročaj in vitavi
moliti.)

Danyanka: Kaj hočeš? (Gleda utihne.)

Cerjarevič: Gospodarji najšini so ~~zmagali~~ v slavni
bitki premagali porajanske.

Danyanka: Kaj mi to pripoveduješ?

Cerjarevič: Da ti naznanim delo najšinitih gos.
podarjav.

Danyanka: Kaj meni mar! Da me so kancali
svoje delo bekrat že, ho so me zasnij.
nili.

Čevljarevič: Za te je mogoče, za me tudi. Glej raj
tudi jaz. sužnjem. Oshibiki, gospod
Danyanovine sem na zmagaj, v resnici
pa sem sužerij sužnjem ~~stroj~~ gospo-
darjev. Ker mi naročijo, Ali, Hegel,
Kurt, hi, so mi ~~huj~~ ob enem za
konkolo, to moram pač shiti, ker
je drugače moje usode smrt. In s tem,
da sam vstanem živ, varjem tebe in
Darana pred veseli. Zbujem se se vedno
ze te, kot sem se poprej. ~

Danyanhe: Vidim, vidim! Na bojiših prisk se
kristijo zuehi pobstvo in te objaljuje.
A tebi so zaslužili le. duha meni, dušo
in telo. —

Čevljarevič: Kaj sem hotel se povedati? Res! Gospo-
darji so pomagali poražnike in naj-
bolj hresta ~ tej biti hile je (s pordarkom)

troje družine. Kot levi so se bivali za se-
dajše svoje gospodaje. Ravno to sem
hotel, da to se povem.

Danjanke: troje družina - - - !

Cerčarovič: In koliko jih je pustilo tam živeti
za East in slavo gospodarjev svojih. Bile
je junaške smrti, a bile je velika zmaga.

Danjanke: A proti komu so se bojevali?

Cerčarovič: To je dolga povest, Danjanke. Povem ti
jo: predno noč, ko so pomagali gled na-
padli, so zginele plovce troje brez sle-
du. Od robove strani ni ~~ničesar~~ pojara
da bili še med živimi. Najini gospodarji
so prodajali že pol preta, od severnega
moja, delo dol, hjer pipeka južno soluce
na pešeno ^{naravn} ~~pešeno~~. Imeli so veliko ob-
last, ker so, peči mramor, delali posode
pravilno - - .

Danjanke (iz pehine.) Pravilno! Mi se je bog
pneclil v peklo in je vrag začel vžgor.
pustal nad obleki!

Čerčarevič: Bodi mirna Danjanke, da ti povem.
Imeli so veliko oblast! In tej oblasti se
je nekdo uprl - vsi hodi Danjanke? (bna
ne odgorn.) Troj sin, Dušan!

Danjanke (hiter) Dušan, Dušan se je uprl. O,
kri in moč sterile junakov Danjanov!

Čerčarevič: Da, tako je! Upel se je z vso ~~sojo~~
drugim, hi jo je imel na svojem dvoru in
hi je bila z njim med podložane našim
gospodarjem, pricbno pa se Ferim - paši.
A to ni kvar!

Danjanke (u čudi) To - ni par?

Čerčarevič: Ker nek upar proti gospodarjem
svojim je zločin, je greh, ker gospodarje
dobre, ali slabe, postavil nam je vse

pravični boj!

Danjanke: Pravični! Pravični -- boj! (Slabo) Čne!

Čerčarović: Da, Danjanke, prav gotovo, dohajem ti!
Glej upel se je tvoj sin, ni hotel več priznati
projele gospodajev. Gospodajji se so pobili
družino tvojo, nekdaj tebi udano, sedaj pa
njim postane in jo porabijo v boj; da
ga ubroji in nauči ~~ga~~ razlike med gospo-
~~dom~~^{dom} in pravičnim razloženjem.

Danjanke: (o skaklu) In je šla družina v boj!

Čerčarović: O, šla, šla in ga premagala tvojega
upornega sina --

Danjanke: Pre -- magala! (čigunde se ne ^{ker} in ne
gleda zajoča.) (Premor.)

Čerčarović: (je z ironijo opozoril Danjanko, potem.) Kher
ne jokaj! Ti ne smeš jokati! Ti se moraš
rečiti, tako je povedel naših gospodarjev.
Moraš, to je povedel, ker so oni premagali,

in če tudi svojega sina. Slaviti moras zmagi,
 katere je deležna tudi nekdanja družina
 tvoja, hebu jo slavim jaz. Na grobu vikra je
 zastava svojega slavnega rodu, Tanyanor.
 Gledaj Tanyanka, mridra roa sužnja, in sužnj
 mora žalovati z gospodajem in se re-
 liti z njim. (Prišlo r. prednja del, oskoden q
odide r. hrozi metu.)

5. prizor.

Tanyanka, Starec, potem Čas.

(Tanyankin goh. polagoma utihne.)

Starec (r. panjab): Vidim štiri jezdece r. oblekih
 štiri jezdece r. evangelja,
 pšašna prebu dajejo porcije,
 da se mshetar ni zarlisel takih.

Čas: (se priheje r. drugum delu.)

Vrha, smrt, in lakota in huga
 in kobil'ce ~~z defjasto r. hrozi~~
 (Tanyanki.) ~~hrozi~~

jahajo skoz brje, domovino.
 kedarila slepota je drugino.
 Ti pinore so namnila tuge.

6. prižga

Prešnji, črna smrt.

Črna smrt & verstogi ne dani, kot bi prišli nasamoch iz gošta,
v črni, razcapani halji, mitraško masko. Na rami
nari koso. Premike se prčari, kot, da ne hodi, ampak,
da se prčari pelje čez odter na kero.)

Hlej Panjanka, brje razorane polje
 odihajo, izdihajo ~~huhkajo~~ gusobno,
 s punitji grak napajajo, s buhnoto.
 choja je to mi pa boje, nete volje.
 Kuga sem, ki jo je bog pravični uspravil,
 da drugino ti pregrešno kaznim,
 da domore njene gurke praznim.
 Nemogočnost moč mi je že to pokazil.
 Hribe, gore, vse obhodim in, doline,

peone in bogate ubijam, darim,
 mečue in neurčene x zemljo spravim,
 bol neskončnu ustrojajam. in garja spomin.
 Pomnil me bodo pozni še prodori!
 Lohakom, gozdu bodo razparčeli,
 kolik' očetov, dedov so mi deli
 pozni - pravniki in sinov sinovi. (Zpsine)

7. prizna.

Prejani, huj čine smrti, potem družine in oboževci

čas:

Pisane so x zgodovini
 ne guje, hi ljudstvo tare,
 vse inbije ~~ne~~, ve prevare,
 judi x Danyanovini. (Danyanti)

V znamenju to je Ferim - paša
 peljal reči del družine,
 da tam x robitou, v boju gine,
 kjer suženjstvo prenaša. (Zgled, 1. del
~~stara~~) Gledj!

(Obmoženci pripelejo, dungev in klujev in razcapajo
od desno, jo melega in jo peljejo na levo.)

Čas: Tolgi so klujeva duovi. —

Ta prihojejo sinovi. — Glej!

(Obmoženci pripelejo sinove zvezane, dungev ja, dungev
in jih peljejo iz odra.)

Danyanka (se zganje na klopi, strci kriskin, kakor blazna
drvi se njimi); Li-si-novi, si-novi!

(Pivale do mline in se zganeti.)

(Premor.)

(Zunaj se čuje, kakor vihev, ki kroja mchajčesa,
potem puzgovo.)

Čas: ~~Čajnik, ki gredel je~~

Tatje z oghoda so pripluli

kijhi čuni, zli oblaki,

srebrlo solnce zatemnili

in nad tebo se razsuli.

Poj kobilic bil je to,

ki se vedel na zemljo.
 Rusiiti se vro naravo,
 polje, žito, slednje travo,
 rusiiti Danyanovino.
 Ne bo kuka za drugino,
 ki jo bo preganjal glad.
 Smrt gladiu je, kuge sad. (Zgine.)
 (Pumen.)

(V daljini sheli iz tope se čujejo, zemlja se hane, blisk
 in groh, ki prsteja redno mrčeneje, tudi prebavne
 prgostje in glasneje. Izdalase se začne čez nehej
 časa perur, ali godba. "Kje dom je moj" - "To je od-
 igrana prva hitica in se prične, druga, se Danyanka
 začne dvigati s tal, poslušna r daljaro.)

Danyanka: Bratje, bratje, hi, ste. mrčeni, pomagajte!
 (Se zgodi nazaj, čez nehej trumetor sheli in groh utihne.)

8. prizor.

Prejšnja, Tila

Vila: (stopi od leve spredaj k stani) Starec, čuj! Titani, otani:

Ali res me plišis pesmi ij, daljare, pesmi, ki prihaja
^{serenih}
 od hator? ~~ij pesma~~. Titani, zbudil se! Kdo se je
 pridelal od jubanje zarje, ki ~~pride~~^{se}, driga, hekor
 kti ij pos junakor, padlih nam za domovino!

Starec: Kdo me kliče? Kdo me drami, da mi spate
 ni mogoče?

Vila: Drami te spoznanje in zavest, da se živiš, da
 ni se mitra boje duša, da je se krepeko
 si telo!

Starec: (opogleda.) O, o, kdo si, mila mi, devojke moje?
 Si li angelj ij risave, ali pesem ij daljar —?

Vila: Jaz sem mrc, jaz sem zavest. Budih te
 puden in pozirjet, da se ozdraviš in, da
 otaniš krepeko, nli moj darán.

Starec: Ti me poznaš? Kako je to mogoče?

Vila: Poznam te davno že! Lo bili časi, ko
 vlek, dan bila sem boje, družica, ko

prost si bil, zareden in zato povsem moj.

Stane: Sedaj se te spominjam spet! Stala si v pre-
mnoških bojih mi na strani, čutila me
in me varovala. O, zakaj si spleh odšla od
mene —! Belkar si pla, ni solnce več
lepo lepo sijalo, ni gozd bil več tako lepo
zelen, Tamjanovine zagrnili so oblake in
galos, kuga ste se naučili ranjo.

Vila: Kjer mene ni, Daran, zepuni si, tam luči ni,
tam ni rožale, tam vlada prazna noč, dušer-
no pujsstvo, proklestvo. Zato zdaj rstanj
in z menoj iz noči' hja k solncu, iz pu-
jsstva k rožali glati.

Daran: (stane) Hrale, rečne hrale ti! Toda Tam-
janke? Ali nje ne bi osobodila?

Vila: Osobodila sem ji že sinove, da jih reče
ne žuli rožstra jarenu. Kni pa, če bodo
složni, bodo odresili njo! (Stegne roko

probi masom, hi se nato sama odpro. Dne prime
starca ze roko.) Pojdi, pojdi k polucu, k
luci! (Ga pelje skozi vrata, hi ostanejo od-
prta.)

(Premur.)

9. prizor

Tamjanke, potem Čevljarevič

(Čevljarevič je zopet oddeljen sam, leblek blisk in gram, obo-
robenje. Čevljarevič čaka, pusti skozi vrata - drugemu oddel-
ku Čevljareviča. ~~plamenice~~ ~~sohi~~.)

Čevljarevič: Gram in peblo, kaj je to? Konde mi se poduje
dav. Zemlja se bere, bla se mojejo pod nogami in
čudne, ~~temne~~ temne množice se bližajo gradu.
(Sam postaja glasnejši, blisk in gram intenzivnejši
obručeje narasča.) To niso dobre znamenja!
O, preča moja, bi podobne bi togetemno pogledu —
Pohajati se moram pleniciti, osorbo^{dile} sem
Tamjanko, da me poživim pritenjaka!

(Gu k. Samjanki in bliže) Samjanka vstani,
vstani, glej, probodna si. Ali ne vidiš?
Jaz sem Čerčarevič, hi te reši in ti de
probodr. (gor hure!) Čujes? Vstani! ---
A, kaj je to? --- ktrta je! (Priči) ktrta
je! (bježi, da se sprednja vrata odpreta.) Tam je
odprto! Kaj se je zgodilo? (Gu gledat) Karišne
ni! O lopov! Umakal jo je in odšel!

(Tam je prišel čisto blizu, probane močan. Čujje
se glasovi: Kje je izdajalec, kje je Čerčarevič?! Smrt mu?)
Kaj mene? Kone? Kaj storiti? (Premišljeje) O
prokleto ljudstvo! Prij. Hosana, danes, Krijzja!
Ah nič! Jaz jo že zoprim! (vdihni skozi vrata o jasnem
delu in jih zopre za reboj.)

10. prizor

Samjanka, sinovi.

Sinovi: (quidre skozi sprednja vrata.) Kje je mati? Kje je?
(iščejo prsode in gledajo.)

Lušan (je zadel ob mlini in pogleda na klet): Kaj je tu?

Tomislav in Janez (priskočita in pogledata): Kaj, kaj je?

Janez (zehlisi): šeti! šeti!

Tomislav (razvstane): šajke, majke moja!

Lušan: šajke, vstani, vstani majke! Pliči Lušan te, moj sin! (Poblekne k njej.)

Janez: O mati, draga mati, in tu!

Tomislav: Idi, daj pekle prokletstvo naj jedene krivce!

Lušan: (zehlisi) šetra, mrtva je!

Janez: šetra? (Poblekne k njej.)

Tomislav: šetra? (" ")

Kriče odhrupajo (Permor.)

Lušan: (energično vstane) Bratje! Nesloga nas je tepla
in pognele nas v bledenje. Krogoci je naloga
naša krive smrti majke, ki bje pred nami.
Vstanite in bratski naš pogub naj zbris
se, kar je za nami.

Tomislav in Janez (vstaneta; oni se pogubujeta.)

Fusan: Tesnice praje zdaj zastavimo za to, da bomo
 mascerali guh, ki zgodil se je nad Dam,
 javorino, (Le praje desnice.) da osrečimo
 smrt majke naše! Tuce in dušo pa, da nje
 ne ena pila ne ~~bo~~ več razpisila nam bratske
 stoge, bratske pile in moči! Pri mrtvi
 majki zdaj to prisegimo!

Tri: Prisegamo!

(Čedar se poudreje zagnati. V beli halji z bršljanovim
 vencem na glavi vstopa prčasi iz tel Danyauke
 v prstem belim svitu; videti je reliko, relikoartna!)

Danyauke. Iz Lomtnega ^{zdej} ~~je~~ spanja obudila
 me pruge naše je, sinovi.

Grozne, temna noč je ~~je~~ minila,
 prišli bodo svetli polnični dnovi.

Sinovi: (prileknijo pred njo.)

(Grobba zajga. Hej Slovani.)

Zastor (prčasi pada.)

Tehnacya: Kakor r I. in III. de'anjiv.
Lep, solniar juto.

V.

1. prizor

Dušan, Tomislav, Janez, pozneje Vito.

(vde na terasi pod kamnitimi stolpi.)

Dušan: Proste gleyte, ali mi vse lepša, boljše slova in gubezan, bekar
 součestor in prepir. Torna smo speh, in zdaj se ^{mi} ta dom
 zdi res, kot dom, zdaj vem, kaj manjkalo je prej v njem
 in vem, da bile je rajdne ozroke, liste pragnina, ki
 jo mi mi biže se prav poznali nismo, a bile je!

Tomislav: Prav ^{si} povedal Dušan, iz uca mi govori! Pragnota bile je
 med nami, ~~zdej~~ ^{zdej} je je slopile na njeno mesto slova-

Janez: En gubezan! Gubezan do metere, gubezan med nami
 in gubezan do Darganovine --

Dušan: -- naše slavne, kraljeve činov polne oblasti.

Janez: Kraljeve in slavne činov, res.

Tomislav: Podjarmljena je ječle Darganovine; v lastnem
 gradu v ječi pobite je majke hujem - našim
 gospodarjem --

Dusan: Gospodarjem si nekaj - a nikdar nič. Što nas je
morda vrglo v roč, sešele nam je, naj živimo in to
porečje si bomo izboljšali le, če se zavedamo, da mi
mamo samo dolžnost, ampak tudi pravico, da živimo.

Tomislav: Dobro si povedel, Dusan, dragi! Saj to življenje ni,
če le živiš s telesom pamir, a duša ti je živa
pohopana in na jeziku nosiš težke kamen, ki mu
zatrpani govor in um njemu moč, da bi govoril o
lepsi stvari, o resnici!

Janez: To res ni bilo nič življenja, hehni so nam ga umetli sonagi,
to bile nče je, o beteni permiki pravi:

Manj srečne nče je o črne zemlje hribe,
kot so pod prekliim solnceu angari duovi.

Dusan: A zolaj je, dan! (Vstane.) Glejte lepo, mlado jutro.
Damiarova potaja lepa mlada ---

Tomislav: --- stojna --- (Vstane)

Janez: --- in ljubavi polna, (Vstane)

Vita: (se dvigne iz njuni; stegne, blagovoljaje roke čez nje.)

Hej jaz, stariemu zdaj vedno pri ras. (Zgine.)

Lusau: Hej bratje, Vidor, dan je danes. Prošcuje br! Ne, delo
torej, da bo me pripadajočo za praznik poroke, neke
ni ljubim. (Obideleje o gled.)

2. prizor.

Čerčarovič potem čas.

Čerčarovič: (shodi se zid o gledju, napreduje ji, kot II. dejanju.)

Tu sem prej! Biti sem moral, ne vem niti kaj,
a moral sem. Človeče, včasih naka pila ber
naprej, naprej in se naprej, ^{de} ne re kam. O te pr-
klata pila! Ne vem, kdo je in odkod pride. -

Čas (re govori o gledju) Ne moreš niti priti niti pam!
Propelca, te nič ni pram?!

Čerčarovič: (huhne.) Res, res, sicer bi me bilo sram in
-- strah! Shene, ko sem bil reuter ne-
mogoč, mene je zdaj -- strah. Kamor
pogledam vidim le pošasti, ne ljudi, ko zverci
o rezerja beže ptice, shene se mi mozejo -

~ kresteli; ko veter pihne v drevo, se mi zdi, da je orhan,
ki paznišnje najmočnejše starke. ~ A kam sem
prijel sem?

Čas.

Lato, ker si pač moral priti!

Ker zemlja te kriči po mäsčevanju
in po vsotnem brepeni delanju.

Ho to rjäs pa moral bäs oditi. (Zgine.)

Čerčevič: mäsčevanje? bsaeta? čeni? -- Tisto nič,
ko so pinoi udali v grad, sem zbežal čy najbližjo
majo iz Danyanovine s sabo vzemi le, ker sem za-
služil tu prstano, kroglic, da je pettiorč ekinor,
ali za melenkost rč, ne vem gotovo. Neojinje nič
pa, ko je spet sedela pone myle živa na straniči
moje postelje, mi zabriči v obraz: Neoj Čerča-
revič, neoj "Danyanovine"! Nevidna roba
me zagrebi in pritira sem. -- Gaje! --

3. prizor:

Čerčevič, Starec

Starce (v krasni opravi prišel iz grada. Vrhah nosi dolgo palico, z zlatim gumbom na koncu; izgleda, kot kralj.)

Čerljarevič (ga zagleda, oskni.) To, to je -- Torán! In, kakor kralj se zdi mi v tej prečunastni opravi. Naj bo ker hoče, kakor se vidi, je redaj mo- gočen, mogočnim se je treba pokloniti vrlan, jati, če tudi sem prepričan, da je umaril on Danjanke. (Torán) Klanyam se ti, stari znanec mi, Torán!

Starce (ga začuden pogleda.) Ti si tu, Čerljarevič? belkoda si prišel v grad. Kolikur sem, ne pr posteni gosti, ker vhrdi so zaskrajani porodi. --

Čerljarevič: Prišel sem -- no tu! Ne sem že prav, kakor je bilo. (Priglas.) Prišel sem, ker sem moral priti, dragi mi Torán. Presliško moje je nagumenje do Danjanovine, do gradu, do meje, kar je v njem in ker okoli njega.

Glej, saj nič sem mislil, da prihajajo poroki
nabi, da gred zapalijo in ga požarijo, in
sêl sem, da se rêsne. Sedaj pa, ko sem
zvedel, da gospodinja prihaj ti Toran - - -

Starec: Jaz? Kdo pravi to, da jaz tu gospodujem?

Čevčarovič: No, seveda, ti! Kdo denar naj bi bil, hoh
ti -

Starec: Kdo to misli?

Čevčarovič: Seveda, no! Kdo denar naj bi bil. - Inori
razkupili vse po se po mestu, Danyanba po,
kolikor sem - Toran - , ni rês med grobi.

Starec: Če misliš to, pa sramu peči, da ne
poznaš Danyanovine, Danyanovine, vstale,
~~se~~, oživljene in združene po britski
slozi - -

Čevčarovič (prekričen): Danyanovine, vstale, oživljene in
združene po britski slozi - - ?

Starec: Da, da Čevčarovič! To se ti svedno zdi!

f da misem jaz gospodar gradu, temveč tam-
gaške. —

Čerčaveršč: Tamgaška? Ali ne živi?

Starec: Živi, živi! Loj nikdar mrtva bde mi.

To bilo je smrti plično spavje, s katerega
so prebudili jo sinovi slojci — — .

Čerčaveršč: — Li- sinovi!

Starec: Da sinovi, ~~gaške~~ tam so

Poslušaj me in vedi, ~~da se~~ ^{na} gradu, ~~na~~

~~ga~~ Doma^{or}si hi je Danyankini sinovi -

Čerčarevič: Si - novi!

Starec: Da, sinovi in med njimi tudi tisti
sin, ki se in je poredel, da je bil neko
bujreuten izdeljica, ki poredel je grad por-
pajnikom Danyanovine - - -

Čerčarevič: Izdeljica?! - Ne, ga kazni za pregrešne čine!

Starec: Potem bi morda kazniti pač tebe, lopov!

Čerčarevič: Šeje?

Starec: Da, ti bil si prvi izdeljica, soobdne Dany-
anovine. Zolaze so, ki jasno poredi. Sedaj pa

Čuj: Razhale plamenice mgel si med boate.

Prodišče in Danyanovine si izdel,
zato sem r pecu damo te obsodil.

Obsodilo to bo tudi izvršiti zval: -

Prhlič, preguan boš iz Danyanovine,

ker Kajin boš lejal zbegu s kraja r kraj,

in vest preganja naj te vsepriporoči;
~~po~~ ^{po} voljo ~~ti~~ ^{ti} mi ne najti daj.

Nas rod je zdaj slet!

Ti ydajica pa — proklet — proklet! (obide)

4. prizor

^{*}
 Ljudeževič

(stopi, beho pihit na enem mestu, ob starec ih beredah se
je videl opognil, neke zmarj šal, in prosil
glav in besno garil in plaš. Le odide starec,
stopi se neke časa teho, potem se zavna.) On,
Lar me obroja, me preklinja. — A to se mi
ve! Lam je, dejal, da ni ni gosp dar in
Danyanovini, marec Danyanka. A ona rem,
me ne bo obridila — Ali pa bi me? — Le
pa haj in delam tu! Štal rem mene o ubi,
haj hočem se? Jaj greu! (Pogleda na grad.) Rem
Danyanka, a zapravi si; Le živim in, da
znam me in poluce kamen, da bo zatemnel.

vsu

~~Andrija~~ Tanyanovina. (Glavo odišle na desno
spredaj.)

5. prijazn.

Tanyanka, ~~Tan~~ Tanc.

Tanyanka in starec (pravita iz grada).

Tanyanka: To je, pravilo?

Starec: Da! (Gleda obok sebe.) Pa že mi reč. Bog zna, kam
je zbilal. Tejmi mi Tanyanka, da ^{ga} ~~hudič~~ ~~ne~~ ~~je~~ ~~ga
prezayje vest, ~~hudič~~ ^{hudič} ~~starec~~ bo težal po nem
soču bez miru in bez pokoja. ~. 6 Tanyanka,
gareznike in Tanyanovine, močnega gareznike in
te ~~gareznike~~ je pravica. Poglej sonce, kaj gupodaje
naše, kerkisna je njih usoda!~~

Tanyanka: Vem, Loran! Težke so bile ure, ki so jih pre-
živela v prijetnosti tu na danecem gradu, a bilo
je uhoj, ker je slajševalo ose kopljanje, ki je neje
navrabo pred obupom. — Bile so na svoji
zemlji, bile so mi lastnih sleh, cepamno prija

nje. In čutile sem, da mora biti odločitev, da pride
 slega med moji sinovi in upale ~~in upale~~ - - -

Starec: In pride je potreba!

Danjanke: Da ga nas! Za naše zadrževalce pa pogube.

Starec: Zgodilo se je, kar je bilo. Po svetlu
 marajo, kot bujci v buje kraje.

6. prizor

Prejeto, Gorazd

Gorazd (stopi iz grada). Pozdravljam ^{vaša} svetle polje
 vsem jutru!

Danjanke: Pozdravi tebi!

Starec: Pozdravljen Gorazd, naš dvemi in vereti
 uslužnika!

Danjanke: Brej Gorazd, kako ti ugaja novo mesto
 v našem gradu.

Gorazd: Hvale za vprašanje gospodinja naša!
 Lepo je, hvalo je, služiti ~~in~~ Danjanovini,
 služiti ji tako s celim srcem, z vso

nehodaj preganjanjo, tipico dušo. Ni mieta
lepšega na svetu, kot je ona.

Danyanka: In družine naša? Kakšno minuje pa
imeš o njej?

Garazd: Družine? Govori mi, Danyanka - reči moram,
da je po vicih, dobra, boljša, kakor prej
nehodaj, a vendar mi se zdelo, da bi želele
priznati sorodstvo in ~~se~~ spoznati, da
je reč ne želi biti jarem.

Danyanka: Se vedno ne?

Garazd: Se ne! Zato pa se ne bode zalostna, Dan-
janka. Škrti hočem vse, da pončim
jo in jo uverim, da prujer ne sme
biti reč med nami.

Danyanka: Škrti to, Garazd. Večna ti bo hvala!

Garazd: Lujta, kaj sem hotel reči! — Ko je
komaj prijel polnce na naš grad, go-
skeli so hiše potiski na mato in

Ferim, Periscany in Liegfried mung's loti nia r poycapantle oblikah
r polusini palisani

posili hruba. Slabi so od dolge poti,
lečni in pozepani, a vidi se jim,
da ^{bede} niso rajeni in, da so bili prej hedaj
haj reč, kakor so danes. -

Danjanke: Pripelji sem jih, da jih vidim.

Gvozde: Tehoj, Danjanke! (vide - grad.)

7. prizor

Prišnja huj Gvozda.

Stane: Clement je naš Gvozde, ta bo drugino
rodil pravo pob.

Danjanke: Lelo sem mu dvaljue.

8. prizor

Prišnja, Gvozde, Ferim, Lepšiet, Puscany.

Gvozde (pride prvi iz grada) Tu so!

Ferim: (za njim.) Mlek naj te blagoslovi! (Le prikloni)

Lepšiet: (za njim.) Ponizni sluga te pozdravlja! (Poklekne.)

Puscany: (za njim.) Pozdravljen, mogočena gospe!
(Le prikloni)

Danjanika: (prohoda) To po ---

Starec: (omeje) -- Da, da najini nekdajsi gos.
prodaje.

Danjanika: Kaj želite od mene?

Ferim:

Gregoried: { (si ob enem): Kuha!

Periscany:

Danjanika: Kuha?

Ferim:

Gregoried: { (ob enem): Da, kuha prsim, Danjanika!

Periscany:

Danjanika: (Govorila) Kaj jim, kar ostalo je moji
danjini.

Ferim: Mlek naj te blagoslavi!

Gregoried: Hvala ti za milostni dar, drugace bi ^{umrl!} gladu!

Periscany: Resila si nas, Danjanika! Hvala ti! Oh
enem pa te prsim, ce li zopet kdaj zavrsta
pot me mimo tvojega gradu, mi ce bi

lakota me tili, kakor danes, ali bi smel,
 Tanyanka, spet pridkati naj brata mame?

Tanyanka: Se potikaj!

Liepfried: En jaz?

Ferin: En jaz? } (ob avcu.)

Tanyanka: Kar bo ostajalo moji danjini, bom rada
 dela tudi svašcem, ki ~~potujejo~~ potujejo
 skozi Tanyanovino, a se, če bo ostajalo
 moji danjini.

Grazl: Pojdimo! (Gre v grad.)

Liepfried, Ferin in Peusany (se nemo priklonijo in gredo za
Grazlom.)

9. prizor.

Tanyanka, Stave, potem Vile

Stave: Vsoda jih je kaznila za grehe grozne in za
 nečestitne ~~raue~~ ^{raue}, ki so jih zadelo tebi
 in Tanyanovini.

(Čuj se žene, skeljanje in petje. Gledbe

§ Smere: (predel je grade in abazije h karminstenu stolcu.)

zaigra močeno pesem. Danyanka in starec se
zasvetita v miločen prstu.)

Vile (se pojavijo na obzidu, blagoslavljače stegne
roko čez oba) Na reko reke naj Danyankina
bo miri, uslužnosti, Galezni
domovina! (Zgine)

10. prizor

Družina brez oče, Guazel, družine in sinovi

Družina. (pusti svoji rešitve grajske mete, ki se sama
odpru.) Hlala ti, Danyanka! Hlala, o pobodni
Danyankini! (Družina, Danyanka in jo poradi
na hamniti stol pod lipov.)

Starec. (stopi poleg hamnitega stola.)

Guazel. (pusti iz grada in obstoji pri vratih, beka čer-
karevic o prsem dejanju.) #

Danyanka. Hlala ti družine! Bili so nam težki
dni, ni jih več, tedaj družina, spomini
nega se sčepanja, spomini se, kdo te je

mneš, spomni se, kdar te je doignil! Leda
 je protodna o protodni Danyanovini. Glij
 pa, da boš to protodo in protost tudi
 seniti znala. Protost ni, drugje, kot
 doljnih, braniti protodo sojo, braniti jo
 proti rakomur, ki hotel širilo bi, prejest
 Danyanovine, proti rakomur, je li pomag
 za našimi mejami, ali izdajalec, ki živi
 med nami. ~ Zato, drugje, glij! Danyan-
 ovine ima nor'ga pselnike, mladeže in
 Evstega Lunagde! Ta bo vodil vas po pravi,
 solucni in protode polni poti. Doljnost vam
 pa je, da ste mu pohvali. Če ste robotati
 pilnim tujcem, slušali izdajec Čevčevičev,
 kemboj ste dolgi biti gosti njemu, ki mi sam
 po havi, največ s peem, z dušo pravi sin
 Danyanovine. (Lunom.) Prot magha protodna
 protodnih sinov relevant vam, da mu pri-

režite zvestoto!

Sinovi: (gredo k Garajdu in hočejo v železne
drignute roke.)

Garajd: Ne tako, ⁺ker vi smo lastje! Puseglj pač
med nami tutebni mi, samur obljube, da
smo vi redur zvesti. Podajte mi roke
sinovi mile naše majke v železne
probrade, zvestobe in ljubavi.

Susan:

(da Garajdu roko) Vrak sonca Tanyanovine
pod mojim mēem naj pogine!

Tany:

(pamfletu) Biti mēem opode!

Sinovi luči smo, probrade!

Tomislav:

Susan: (navnetalno): Vodi nas, in s tebo redur
bravili bomo quodo dedur.

Tanyana: Slava ti Tanyanke! Živir naš Garajd!

M. pinjar

Prejuni, Čerčarović potam Čas

Čerčarović e prihitel od lene spredaj bez hlobuka in plešica.

ube in me oblenjene z verigo, na prsih nima reč
odlikovanj. Po zagleda skupino, se ustavi, omah
ne najoj.)

Dančina: O, Čerčarović!

Čerčarović: Da jaz sem!

Dančina: Izdajalec!

Čerčarović: (gese) Da, izdajalec! (glasno, energično,) O ne!

Dusan: (zhrči predenj.) Da si, si - -!

Dančianka: (Dusanu.) Pusti ga! Ne pucāš čaj ni roke!

(Čerčaroviću.) In oblenjen si, Čerčarović!?

Čerčarović: Da - oblenjen sem! In se ena veriga je, solga,
kakor življenje. Ali je ne vidite verige, ki rodi
od mene do vas. Zastirane ~~je~~ močnim
~~svetlo~~ sidrom med mojih prsi. Jaz jo
vidim - - kdo jo tako vleče, da me je pri-
lehlja sem? Kdo? kdo?

Čas: (neviden, kot od detic.) Jaz!

Čerčarović: Kdo? Kdo?

Čas: (kot prej.) Čas!

Dančianka: Kdo te je oblenil, Čerčarović?

Čerčarović: Kdo? Ne vem!

Čas: stopi izga kulise za Čerčarovića. Nisi velika meč
in pergament. Jaz!

Starec: On, ki hkrati bil mnogo je nesreče, ki je prišla
nad Danyanovino mura biti hudo kaj-
njem. Danyanka rodi ga!

Danyanka: bdogovnu mu reče Gvozdi. Kaj bo prout, ko
se bo zagorajal. (Gvozdi hriče pristopiti k Čerčar-
oviću med tem postoj reče same na tla, Gvozdi
stopi začenem nazaj.)

Čerčarović: (a reče drugi roke, kot bi bil uhajen.) A, one reče,
dolga, težka. - - -

Danyanka: obtožbo pisal si, Čerčarović - obtožen si iz
dajitva domovine. Kaj odgovoris na to?

Čerčarović: Jaz nis - - -

Čas: (zgodnje roke, Čerčarović umolkne.)

Starec: Kazen mu! Pravilno kazen!

Danyanka: (Čerčaroviću) Govi! Govori!

Čas: (Danyanki) Ne rodi ga, ga bodem jaz,
pravilni, drugi stare Čas:

Največja kazen ~~zgodine~~ zgodovine
za izdajalca domovine
je to, da je zaničevan,
iz družbe vrste je izgnan,
da iti mora v črni svet,
od vseh pritenih je proklet.

Zato čez moje domovine
primoraj vest ga, da izgine.

Samjantke: Tako je zgodbi!

Dvojina: Tako, tako!

Starec: Je ne premalo!

Čerčarović: (se prime za glavo, zeha.) Proklet, proklet!
S prokletstvom v svet!

(Zleži)

Čas: (odhrami, mirno majestatično za njim.)

12. prizor.

Prijatelji kuz Časa in Čerčarovića, Hegel, Kant, Ali
Hegel, Kurb, Ali: (so prišli med govorom Časa in se pomirili
med dvojino)

Gravol: Kdo pa ite ni lije?

Kurt: Ki bije? Kas ne poznas?

Gurazd: Jaz ne?

Ali: Služabniki smo na tem gradu.

Heget: Smr v službi tu je mnogo let.

Stare: Ste v službi tu je mnogo let, je dolgo let sem izpevate Danjanovino. Opode ste nekdajili naših plačiteljev, somagor.

Kurt: Edaj ne več in radi se pitavemo zdaj v službi na tem gradu. Služiki bomo zvesto, udano, Prisejamo!

Ali: Pri Alehu, gotovo! } ob enem.

Heget: Prisejamo

Gurazd: Danjanika ima dosti čvrste družine, ki ~~gosta~~ se rodila je v Danjanovini in je nje hri in pica. Se idite, opode, isket si gospodajev, ki robijo služabnikov in pužijev, zakej v Danjanovini živi prosti pod bez gop in gospodajev, bez opod. Edite, da zepem mata!

Heget, Ali, Kurt (odslejo služi relike mata, ki je Gurazd zape.)

13. prižor.

Prejmi bez Hlegete, Mija in Kurte.

Danjanke:

Dobroden je naš rod,
 očiščena Danjanovina,
 zato prejuba mi drugina
 praznovanju velik god!
 Naj god bo to v spomin hupljenja,
 naj dan veliki bo vrtajenje!
 Dobrode dan, hupljenja plod.
 Zaplesi brej narod moj,
 reči se in večer bode,
 da pečna bodem jaz s teboj.

(Grolta zaiža kolo, drugina, sinovi in Garazel pléžje.)

Laster.

(Pr u garbu zopet dvigane se lahko napravi
času primernas žira slike.)

5/12. 18.

